

CRNA GORA

Ministarstvo sporta i mladih

Adresa: Svetlane Kane Radević 3,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 684 900
e-mail: ms@ms.gov.me
www.ms.gov.me

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU STRATEGJE ZA MLADE 2023-2027

PERIOD 2023-2024

Sadržaj:

I UVODNI REZIME	2
II KLJUČNA DOSTIGNUĆA	6
OBLAST I: Razvoj održivog sistema usluga za podršku mladima u procesu njihove tranzicije u odraslo doba	6
OBLAST II: Učešće mladih u demokratskom životu	9
OBLAST III: Poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz međuresorni pristup	13
III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE ZA PERIOD 2023-2024	15
OBLAST I: Razvoj održivog sistema usluga za podršku mladima u procesu njihove tranzicije u odraslo doba	15
OBLAST II: Učešće mladih u demokratskom životu	28
OBLAST III: Poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz međuresorni pristup	43
OBLAST IV: Mehanizmi za kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike.....	46
V OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA SREDSTVA	55
VI GENERALNE PREPORUKE	55

I UVODNI REZIME

Strategija za mlade 2023-2027 predstavlja strateški dokument kojim je bio definisan sistem ključnih prioriteta i okvir podrške mladim ljudima za proces tranzicije ka odraslom dobu. Strateški dokument je usvojen na petogodišnji period, za čiju realizaciju je pripremljen inicijalni akcioni plan za period 2023-2024.

Godišnjim izvještajem je obuhvaćen period od oktobra 2023 godine, kada je strateški dokument donesen od strane Vlade Crne Gore, zaključno sa cjelokupnom 2024. godinom. **Uzevši u obzir metodološku obavezu da se nakon perioda od 2 godine sprovođenja strategije mora u izvještaju predstaviti prvi presjek nivoa dostignutosti postavljenih indikatora učinka i pratećih vrijednosti, važno je ukazati na činjenicu da je Akcioni plan 2023-2024 o kojem se izvještava, zajedno sa strategijom usvojen u u posljednjem kvartalu 2023. godine, što znači da je proteklo tek godinu dana sprovođenja AP.** Takođe, navedeni jednogodišnji period sprovođenja javne politike je obilježen veoma niskim stepenom potpune implementacije planiranih aktivnosti. Uzimajući u obzir prethodno istaknuto, poštujući osnovna metodološka pravila za izradu izvještaja o strateškim dokumentima, uz poseban akcenat na činjenicu da prilikom izrade predmetnog izvještaja nije bilo moguće napraviti presjek stepena dostignutosti postavljenih indikatora učinka, Ministarstvo sporta i mladih se obavezalo da će navedeni presjek predstaviti u okviru godišnjeg izvještaja za 2025. godinu.

Kada govorimo o strukturu ciljeva, potrebno je istaći da je Strategijom za mlade 2023-2027, definisan jedan ključni strateški cilj koji glasi: „Izgradnjom održivog međuresornog sistema podrške mladima stvoriti mogućnosti za razvoj njihovih punih kapaciteta i aktivan doprinos razvoju društva.“

Ostvarenje postavljenog strateškog cilja je zasnovano na četiri oblasti koje strategija adresira, gdje svaka od oblasti sadrži po jedan operativni cilj sa pratećim indikatorima učinka, i to:

- Operativni cilj 1: Razvoj održivog i kvalitetnog sistema servisa i programa za podršku mladima pri tranziciji u odraslo doba,
- Operativni cilj 2: Stvaranje uslova da mladi budu aktivni građani i građanke, uključeni u kreiranje i sprovođenje javnih politika,
- Operativni cilj 3: Ostvarivanje međuresornog doprinosa poboljšanju sveukupnog položaja mladih,
- Operativni cilj 4: Unapređenje mehanizama za efikasno kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike.

Važno je istaći da je svaki operativni cilj baziran na setu mjerljivih indikatora učinka sa pratećim vrijednostima, kao i na ključnim mjerama koje su od značaja za ostvarivanje postavljenih vrijednosti indikatora učinka.

Inicijalni akcioni plan za strateški dokument nije ostvario planirane reforme omladinske politike u izvještajnom periodu, što je i potvrđeno kroz veoma nizak procenat potpuno realizovanih aktivnosti. Prethodni period sprovođenja strateškog dokumenta je obilježen obilježen institucionalnom i kadrovskom reorganizacijom Vlade Crne Gore i Ministarstva sporta i mladih, kao i činjenicom da je značajan broj kadrova koji su bili zaduženi za omladinske politike u različitim resorima promijenjen. Takođe, u predviđenom roku nije došlo do planiranog uvećanja budžetskih izdvajanja za sprovođenje omladinske politike za 2024. godinu, što je za direktnu posljedicu imalo nemogućnost potpune realizacije značajnog broja planiranih aktivnosti.

U narednom segmentu uvodnog rezimea je pružen kratak prikaz najvažnijih rezultate i evidentiranih prepreka u okviru svake od oblasti strateškog dokumenta.

❖ **OBLAST I: Razvoj održivog sistema usluga za podršku mladima u procesu njihove tranzicije u odraslo doba**

U Oblasti I strateškog dokumenta, uz značajnu podršku UNDPa, osnaženi su omladinski servisi kroz jačanje kapaciteta omladinskih administratora na različite teme u oblasti rada sa mladima, uključujući rodnu ravnopravnost, participaciju, vršnjačko nasilje, održivost životne sredine, borbu protiv govora mržnje, medijsku pismenost, itd..Kroz projekat Ministarstva sporta i mladih i UNDP-ja pod nazivom „Socio-ekonomsko osnaživanje mladih kroz efikasne omladinske servise” kreirani su i realizovani programi za mlade u svim omladinskim servisima, u koje je uključeno 1425 mladih, kroz skoro 200 aktivnosti,.Uz podršku UNICEF-a unaprijeđene su funkcionalnosti i evaluacija digitalne platforme za učenje. Uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, i u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, sprovedena je obuka za jačanje kapaciteta administratora/ki u lokalnim omladinskim servisima. Posebno je značajno ukazati da je Ministarstvo evropskih poslova potpisalo je 23. decembra 2023. godine Memorandum o saradnji sa lokalnim samoupravama i Zajednicom Opština, s ciljem bolje informisanosti građana o procesu evropskih integracija na lokalnom nivou, gdje su jedna primarni ciljunih grupa upravo mladi. Revizija Zakona i podzakonskih akata nije u potpunosti sprovedena u planiranom roku, ali se očekuje da će navedena aktivnost, uz tehničku podršku UNDP-a, biti realizovana u toku 2025. godine. Vlada Crne Gore je usvojila Plan implementacije programa Garancija za mlade do 2026. godine, čijom realizacijom će se doprinijeti i unaprijeđenju položaja mladih na tržištu rada, odnosno stvaranja uslova za usavršavanje ili nastavak obrazovanja mladih. Međutim, potrebno je istaći da u planiranom periodu nisu otvoreni novi omladinski servisi u skladu sa potrebama mladih, što predstavlja direktnu posljedicu činjenice da nisu usvojeni standardi kvaliteta. Važno je ukazati da nisu dizajnirani, finansirani i realizovani programi u omladinskim servisi-ma, na osnovu konsultacija sa mladima, kao i na činjenicu da nije došlo do predviđenog umrežavanja omladinskih servisa sa drugim servisima u lokalnoj zajednici s ciljem pružanja sveobuhvatnih informacija i kreiranja zajedničkih i cjelovitih usluga za mlade. U predmetnoj oblasti nisu sprovedene aktivnosti koje se odnose jačanje mobilnosti mladih kroz razvoj programa mobilnosti i drugih aktivnosti u ovoj sferi. U okviru segmenta informisanja mladih nije uspostavljen model informisanja mladih, sa standardima kvaliteta, koji je trebao biti definisan u konsultacijama sa mladima i drugim relevantnim akterima.

❖ **OBLAST II: Učešće mladih u demokratskom životu**

U oblasti učešća mladih u demokratskom životu, preduzeti su koraci u cilju pripreme analize mogućnosti i procjenu potrebe obezbjeđivanja institucionalnih grantova omladinskim organizacijama i krovnim reprezentativnim organizacijama mladih. Takođe, uz podršku UNDPa pripremljeni su materijali za komuniciranje i promociju Strategije za mlade, uključujući Web sajt za strategiju www.strategijazamlade.me, obezbijeđen je prevod strategije na engleski i albanski jezik, kao i niz ostalih promotivnih aktivnosti. Potrebno je istaći aktivnosti koje se sprovode u pogledu EU mehanizma Dijalog sa mladima u značajnom broju opština Crne Gore. Takođe, izrađene su i objavljene Smjernice za unapređenje učešća građana i mjesnih zajednica u odlučivanju u lokalnim samoupravama. Kada govorimo o radu Omladinskih servisa u toku 2024.godine, važno je istaći da je servise posjetilo oko 5000 mladih, od čega je 3000 mladih djevojaka i 2000 mladih muškaraca. Ministarstvo sporta i mladih je, u saradnji sa parterima je organizovalo niz Info dana u više loklanih samouprava o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu. Visokoškolske ustanove su u organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije, u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, organizovale je informativne dane za izgradnju kapaciteta u oblasti mladih u okviru programa Erasmus+. Misija OEBS-a u pruža podršku Parlamentu

Crne Gore za organizaciju niza radionica tokom kojih će predstavnici/ce Parlamentarne službe unaprijediti svoje znanje u oblasti medijske pismenosti. Djelimično su realizovane aktivnosti koja se odnosi na programe obuke iz građanskog obrazovanja. U cilju unapređenja i razvoja volontiranja u novom aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga formiran je novi Direktorat koji će se baviti pitanjima volontiranja kao i nadzorom nad primjenog ovog instituta. U narednom periodu će ovaj Direktorat raditi na izmjenama i dopunama Zakona o volonterskom radu. U pogledu aktivnosti koje nisu realizovane u prethodnom periodu, posebno je potrebno istaći u planiranom roku nisu kreirani i realizovani programi podrške inicijativama mladih i neformalnim grupama mladih, u saradnji sa nevladinim organizacijama. Značajno je ukazati da nisu u dovoljnoj mjeri ojačani kapaciteti lokalnih samouprava i parlamenata za veće korištenje postojećih i razvoj novih mehanizama učešća mladih na lokalnom nivou, što u velikoj mjeri ograničava mogućnost mladih da pruže svoj doprinos razvoju rješenja od značaja za omladinske politike na lokalnom nivou. Takođe, potrebno je intenzivno raditi na daljem umrežavanju omladinskih organizacija i omladinskog sektora, kroz organizaciju događaja i radionica koji će unaprijediti njihovu saradnju.

❖ **OBLAST III: Poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz međuresorni pristup**

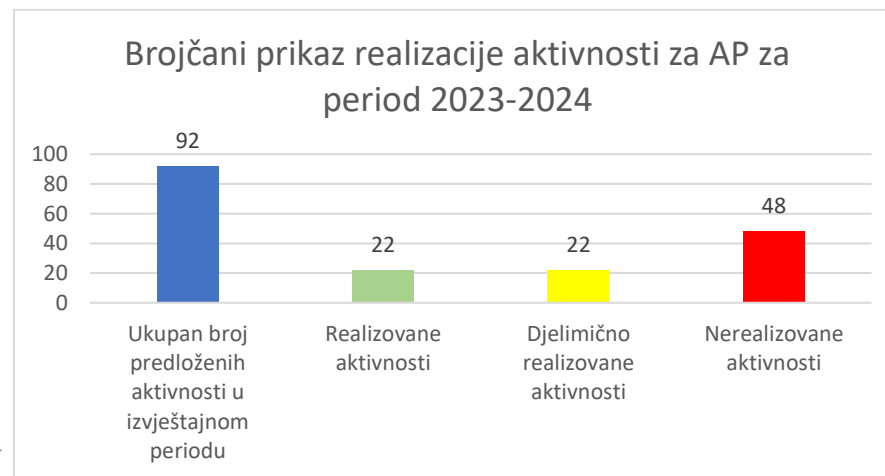
Kada govorimo o jačanju međuresorske saradnje u pogledu sprovođenja omladinskih politika, važno je istaći da je Ministarstvo sporta i mladih formiralo Radnu grupu za izradu međuresornog Seta aktivnosti za unapređenje zdravlja i dobrobiti mladih, koja će okupiti predstav-nike svih relevantnih institucija. Međutim, predmetna oblast je obilježena veoma niskim stepenom realizacije aktivnosti, odnosno niti jedna od ukupno četiri planirane aktivnosti nije u potpunosti realizovana. Takođe, potrebno je konstatovati da u predviđenom roku nisu realizovane aktivnosti koje se odnose na unapređenje prilika za razvoj i ostvarivanje punih potencijala mladih, kao i aktivnosti koje se odnose na jačanje međuresorske saradnje u pogledu povećanja inkluzije i otpornosti mladih. Značajno je ukazati da u predviđenom trajanju akcionog plana nisu kreirane niti implementirane aktivnosti koje se odnose na adresiranje pitanja kvalitetnog provođenja slobodnog vremena i razvoja kreativnosti mladih.

❖ **OBLAST IV: Mehanizmi za kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike**

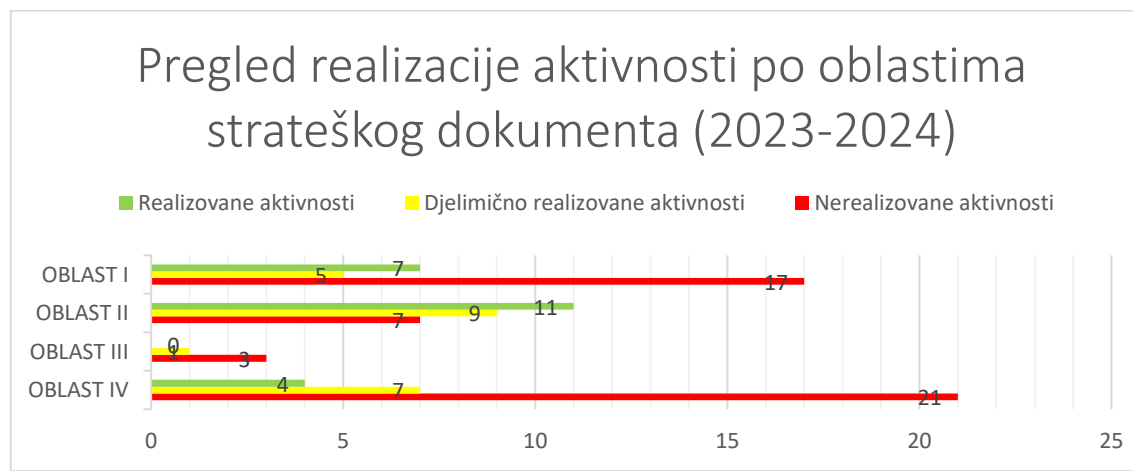
Jedan od ključnih uspjeha sprovođenja strateškog dokumenta u prethodnom periodu je obrazovanje Savjeta za mlade, kao stručnog i savjetodavnog tijela u okviru omladinskih politika državne uprave. Članovi Savjeta su predstavnici Ministarstva sporta i mladih, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Mreže za mlade. Takođe, Misija OEBS u Crnoj Gori, u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, sprovela je obuku za predstavnike/ce lokalnih samouprava za izradu Lokalnih akcionih planova za mlade. Potrebno je istaći da je mehanizam za monitoring i evaluaciju strategije definisan, pri čemu je važno ukazati da uspostavljen segment koji se odnosi na definisanje online sistema za koordinisano informisanje i sprovođenje omladinske politike i politika za mlade na centralnom i lokalnim nivoima. Evidentirana je i potreba za jačanjem kapaciteta za službenike koji rade na sistemu monitoringa i evaluacije u Ministarstvu sporta i mladih, kao i u JLS. Kada govorimo o identifikovanim problemima u okviru predmetne oblasti, važno je ukazati da u predviđenom roku nije došlo do planiranog uvećanja budžetskih izdvajanja za sprovođenje omladinske politike za 2024. godinu, što predstavlja jedan od ključnih preduslova za unapređenje same javne politike. Značajno je istaći da nije sprovedena analiza izvodljivosti i izrađena metodologija za inicijativu Vladi

i Skupštini za određivanje minimalne kvote iz Budžeta Države Crne Gore za omladinsku politiku, pri čemu nisu razvijeni sveobuhvatni mehanizmi finansiranja omladinskog sektora.

Prikaz stepena realizacije aktivnosti u izvještajnom periodu:

Grafik br. 1: Uporedni prikaz procenta i broja realizovanih aktivnosti

Grafik br. 2: Pregled realizacije aktivnosti po svim oblastima strateškog dokumenta

Za cjelokupni dvogodišnji period trajanja akcionog plana, predviđene su ukupno 92 aktivnosti. Od navedenog broja aktivnosti potpuno je realizovane su 22 aktivnost, iliti 24% aktivnosti. Djelimično su realizovane 22 aktivnosti, iliti 24% aktivnosti. Nije realizovano 48 aktivnosti, iliti 52% od ukupnog broja aktivnosti.

Kratak osvrt na planirana i realizovana finansijska sredstva prositekla iz budžeta za cjelokupni period trajanja strateškog dokumenta:

Godina	Planirana sredstva	Utrošena sredstva
2024	892,700 eura	132,804 eura

Tabela br. 1: Prikaz ukupno planiranih i utrošenih sredstava

U narednom segment izvještaja je pružen prikaz ključnih dostignuća i identifikovanih prepreka u jednogodišnjem periodu sprovođenja javne politike:

II KLJUČNA DOSTIGNUĆA

OBLAST I: Razvoj održivog sistema usluga za podršku mladima u procesu njihove tranzicije u odraslo doba

Prethodni jednogodišnji period sprovođenja javne politike je obilježen jačanjem kapaciteta omladinskih servisa, primarno kroz uključivanje što većeg broja mladih ljudi u rad ovih servisa (uključeno 1425 mladih u 11 omladinskih servisa, kroz skoro 200 aktivnosti). Dodatno, ojačani su kapaciteti omladinskih administratora na različite teme u oblasti rada sa mladima, gdje je UNDP odabrao 3 NVO koje su realizovale aktivnosti za mlade u svim omladinskim servisima. Takođe, organizovane su kampanje motivisanja provajdera neformalnog obrazovanja za licenciranje programa NFO. Održane su fokus grupe u Podgorici, Beranama i Baru na kojima su predstavljeni rezultati istraživanja rađenog kroz EPALE projekat na temu "Izazovi sa kojima se suočavaju licencirani organizatori obrazovanja odraslih u Crnoj Gori". U fokus grupama učestvovalo više od 40 predstavnika organizatora obrazovanja odraslih. Važno je istaći da su uz podršku UNDPa kreirani i realizovani programi za mlade u omladinskim servisima, u koje je uključeno 1425 mladih u 11 omladinskih servisa, kroz skoro 200 aktivnosti, sa akcentom na jačanje kapaciteta omladinskih administratora na različite teme u oblasti rada sa mladima, kroz projekat Ministarstva sporta i mladih i UNDP-ja pod nazivom „Socio-ekonomsko osnaživanje mladih kroz efikasne omladinske servise”.

U periodu od oktobra 2023. godine, uz podršku UNICEF-a, akcenat je stavljen na promociji, odnosno unaprjeđenju funkcionalnosti i evaluaciji digitalne platforme za učenje. U sklopu razvoja novih relevantnih sadržaja za adolescente i mlade, na Digionici su razvijeni sljedeći novi sadržaji: Medijska pismenost, IT kursevi, One note - prvi koraci, Excel - osnovni nivo, Excel - srednji nivo, Prvi koraci u programiranju, Osnove 3D modelovanja, Dvostruka autentifikacija, Microsoft 365, OneDrive aplikacija, Briga o sebi u stresnim situacijama, Definicije i pokazatelji nasilja, Digitalno nasilje. Pranje ruku, Menstrualna higijena, Hidratacija. U navedenom periodu je proizvedeno 15 novih kurseva koji su postavljeni na digitalnu platformu. Pored toga, u pripremi su još dva kursa iz oblasti Medijska pismenost.

Uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, i u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, sprovedena je obuka za jačanje kapaciteta administratora/ki u lokalnim omladinskim servisima. Takođe, Ministarstvo javne uprave je podržalo Ministarstvo sporta i mladih u dijelu izrade Vodiča administrativnih postupaka kroz projekat “eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na Covid 19”, i isti je finalizovan, dizajniran i spreman za dalje publikovanje. U organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije i Ministarstva sporta i mladih Crne Gore, u prostorijama Univerzitetskog sportsko-kulturnog centra, 6. februara 2024. godine održana je radionica za podnošenje projektnih prijedloga u okviru Erasmus+ programa za oblast mladih. Pored navedenog, Nacionalna Erasmus+ kancelarija, u Evropskoj kući organizovala je panel diskusija pod nazivom „Upoznajmo Evropsku uniju iz perspektive Erasmus+ korisnika”, tj. učesnici u Erasmus+ mobilnosti (između ostalih studenti) podijelili su svoja iskustva učešća u mobilnosti u okviru programa Erasmus+.

U pogledu nivoa zadovoljstva mladih trenutnim nivoom obrazovanja u Crnoj Gori, Studija o mladima koju je FES sproveo u 2024. godini,¹ je pokazala značaj pad zadovoljstva mladih u odnosu na istraživanje iz 2018. godine:

Grafik br. 3: Zadovoljstvo mladih sistemom obrazovanja u Crnoj Gori

Posebno je značajno ukazati da je Ministarstvo evropskih poslova potpisalo je 23. decembra 2023. godine Memorandum o saradnji sa lokalnim samoupravama i Zajednicom Opština, s ciljem bolje informisanosti građana o procesu evropskih integracija na lokalnom nivou. Potpisan je i je Memorandum o saradnji sa lokalnim javnim emiterima koji ima za cilj bolju informisanost građana o procesu evropske integracije na lokalnom nivou. Kroz potpisivanje unapređenju znanja novinara/ki o procesu pristupanja Crne Gore EU. Pokrenuta je i inicijativa “EU4ME: Osnaživanje opština za evropsko angažovanje”. Cilj inicijative, koja će se implementirati u saradnji sa Zajednicom opština, je da se pruži snažnija podrška lokalnim samoupravama kako bi se osiguralo kvalitetnije informisanje građana/ki o procesu evropskih integracija, njegovim benefitima, ali i obavezama koje iz njega proizilaze. Memorandum o saradnji Ministarstvo je željelo da

¹ Studija o mladima, FES, 2024. godina, <https://soe.fes.de/features/youth-studies-2024-2025.html>

institucionalizuje saradnju sa medijima i da pruži doprinos edukaciji i unapređenju znanja novinara/ki o procesu pristupanja Crne Gore EU. Takođe, kvalitetnijim informisanjem doprinosi se i boljem razumijevanju i većoj podršci građana/ki za reformske procese koji se sprovode na putu evropskih integracija. Odabrano je šest opština koje će dobiti intenziviranu podršku tokom trajanja projekta. Ova podrška uključuje prilagođenu obuku i stručno savjetovanje, s ciljem jačanja sposobnosti lokalnih samouprava za efikasnu komunikaciju i angažovanje u pitanjima vezanim za EU. Podrška obuhvata razvoj efikasnih komunikacionih planova, unapređenje komunikacionih vještina, i podršku u razvoju i sprovođenju komunikacionih aktivnosti. U toku 2024. godine organizovan je niz aktivnosti u odabranim opštinama za različite ciljne grupe, a Dan Evrope obilježen je nizom različitih aktivnosti u čak osam opština širom Crne Gore pod nazivom "Evropski đir".

U pogledu djelimično sprovedenih aktivnosti, značajno je ukazati na intenzivan rad svih subjekata u pogledu revizije važećeg Zakona o mladima i relevantnih podzakonskih akata, gdje je zastupljena značajna podrška UNDPa, u dijelu koji se odnosi na definisanje osnivanja, održivog finansiranja, kao i minimalnih standarda kvaliteta i realizacije programa u servisima za mlade. **Revizija Zakona i podzakonskih akata nije u potpunosti sprovedena u planiranom roku, ali se očekuje da će navedena aktivnost biti realizovana u toku 2025. godine, što predstavlja jedan od ključnih prioriteta svih zainteresovanih strana za javnu politiku.**

Potrebno je istaći da je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 18. jula 2024. godine usvojila Plan implementacije programa Garancija za mlade do 2026. godine, kao podrška mladima čiji se položaj na tržištu rada znatno pogoršao usljed finansijske krize. „Glavni princip programa je da svaka mlada osoba u roku od četiri mjeseca nakon što napusti obrazovanje ili osposobljavanje, ili postane nezaposleno lice, dobije kvalitetnu ponudu za posao, pripravništvo, dalje usavršavanje, ili nastavak obrazovanja“. Implementacija programa „Garancija za mlade“ će doprinijeti i unaprijeđenju položaja mladih na tržištu rada, odnosno stvaranja uslova za usavršavanje ili nastavak obrazovanja mladih, obavljanje pripravništva ili zapošljavanje mladih ljudi kao što su rezultati ovog programa državama EU.

Međutim, **prethodni period je obilježen i činjenicom da značajan broj aktivnosti u okviru prve oblasti strateškog dokumenta nije sproveden u planiranom roku.** Insitucionalne i kadrovske promjene u subjektima primarno nadležnim za sprovođenje predviđenih aktivnosti su identifikovani kao ključni uzrok izuzetno visokog nivoa aktivnosti koje su ostale nerealizovane. Takođe, nedostatak potrebnih finansijskih sredstava imao je za posljedicu da određene aktivnosti ne mogu biti realizovane. Tako, potrebno je istaći da nisu realizovane aktivnosti koje se odnose na definisanje i utvrđivanje osnovnih standarda kvaliteta aktivnosti omladinskog rada. To je imalo za poljedicu da nije dizajniran i kreiran program obrazovanja za zvanje Omladinskog radnika/ce, niti su razvijeni standardi kvaliteta rada i etičkog kodeksa Omladinskih servisa.

U ovom dijelu je posebno potrebno ukazati da nisu otvoreni novi omladinski servisi u skladu sa potrebama mladih, što predstavlja direktnu posljedicu činjenice da nisu usvojeni standardi kvaliteta. Pored navedenog, važno je ukazati da nisu dizajnirani, finansirani i realizovani programi u omladinskim servisima, na osnovu konsultacija sa mladima, kao i na činjenicu da nije došlo do predviđenog umrežavanja omladinskih servisa sa drugim servisima u lokalnoj zajednici s ciljem pružanja sveobuhvatnih informacija i kreiranja zajedničkih i cjelovitih usluga za mlade.

U dijelu koji se odnosi na mobilnost mladih, nije sprovedena aktivnost koja se odnosi na formiranje mobilnih servisa za mlade “omladinski rad na točkovima” i “omladinski rad na otvorenom”. Takođe, nije razvijen planirani program mobilnosti mladih unutar Crne Gore, što je direktno uticalo na činjenicu da u prethodnom periodu nisu organizovani redovni konkursi za programe mobilnosti mladih unutar Crne Gore, kao i da nisu kreirani mehanizmi za praćenje broja mladih koji koriste programe mobilnosti i efekte korišćenja programa mobilnosti.

U okviru segmenta informisanja mladih nije uspostavljen model informisanja mladih, sa standardima kvaliteta, koji je trebao biti definisan u konsultacijama sa mladima i drugim relevantnim akterima. Takođe, nisu organizovane planirane obuke za sticanje licence omladinskog aktiviste za administrator/ke omladinskih servisa i druge zainteresovane mlade, niti je dizajniran i realizovan program za podsticanje uključivanja i aktivizma mladih nakon završetka srednje škole.

OBLAST II: Učešće mladih u demokratskom životu

Oblast učešća mladih u demokratskom životu je u prethodnom periodu sprovođenja strateškog dokumenta obilježena polovičnim nivoom realizacije planiranih aktivnosti. Kada govorimo o ključnim dostignućima, potrebno je istaći na postignute rezultate na nacionalnom i posebnom lokalnom nivou. Ministarstvo sporta i mladih je potpisalo ugovor sa agencijom “DeFacto” u cilju pripreme analize mogućnosti i procjenu potrebe obezbjeđivanja institucionalnih grantova omladinskim organizacijama i krovnim reprezentativnim organizacijama mladih. Takođe, zahvaljujući podršci UNDPa pripremljeni su materijali za komuniciranje i promociju Strategije za mlade, uključujući Web sajt za strategiju www.strategijazamlade.me, obezbijeđen je prevod strategije na engleski i albanski jezik, sažetak strategije, brošura, infografici, kao i mini kámpanja za promociju strategije na društvenim mrežama.

Posebno je potrebno istaći aktivnosti koje se sprovode u pogledu Dijaloga sa mladima u značajnom broju opština Crne Gore. Takođe, izrađene su i objavljene Smjernice za unapređenje učešća građana i mjesnih zajednica u odlučivanju u lokalnim samoupravama. Kada govorimo o radu Omladinskih servisa u toku 2024.godine, važno je istaći da je servise posjetilo oko 5000 mladih, od čega je 3000 mladih djevojaka i 2000 mladih muškaraca. Takođe, organizovane su i aktivnosti za OSI, RE populaciju na kojima je učestvovalo gotovo 200 mladih iz ranjivih kategorija.

Ministarstvo sporta i mladih je, u saradnji sa Nacionalnim volonterskim servisom (ADP Zid), Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih i Mrežom za mlade, 24. aprila u Plavu, organizovao Info dan o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu. Sledeći info dan je organizovan na Cetinju, gdje su lokalne srednje škole pokazale veliko interesovanje za učešće. Omladinski servis Cetinje je pomogao u organizaciji Info dana i u njegovim prostorijama se održala prezentacija predstavnice Nacionalnog volonterskog servisa. Treći Info dan je organizovan u Kotoru, a u njegovoj organizaciji ključnu ulogu imao je Omladinski servis Kotor, gdje se aktivnost realizovala. Mladi su se upoznali sa raznim prilikama za ekološki i dobrotvorni aktivizam koji nude ove nevladine organizacije. Sveobuhvatnu prezentaciju prilika za volontiranje je održala predstavnica Nacionalnog volonterkog servisa koja je učesnicima ukazala na volonterske prilike u okviru programa ERASMUS+ i Evropske inicijative za solidarnost. Na Info danima je učestvovalo 100 mladih, a preko društvenih medija i vebajtova Nacionalnog volonterskog servisa, Mreže za mlade i Ministarstva sporta i mladih o prilikama za volontiranje je informisano 2000 mladih ljudi.

Redakcija programa za mlade na Javnom servisu (RTCG) tokom navedenog perioda (2023-2024) proizvela je ukupno četiri emisije, u čijem su fokusu bili mladi u Crnoj Gori. U pitanju su emisije Sa mladima o svemu i FM podcast - Koracima mladih, koje su se na programu TVCG (Drugi program) emitovale tokom 2023. godine, te Mladovanje i Mladistan, čije se snimanje i emitovanje shodno Programsko-produkcionom planu realizuje tokom ove godine. Za navedeni period (2023-2024) Redakcija programa za mlade imala je ukupno 95 emisija. Većina emisija emitovana je i na RTCG platformama na društvenim mrežama, ali i na portalu www.rtcg.me.

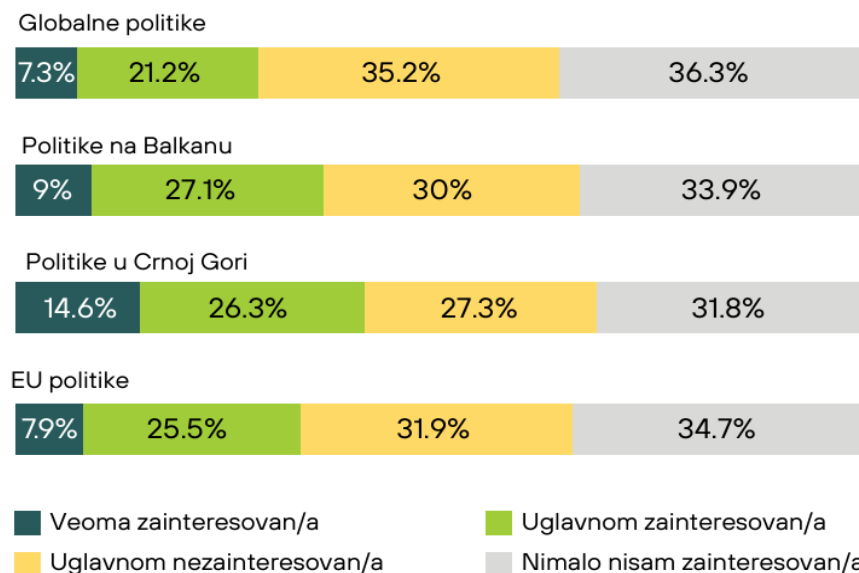
Trenutno u srednjim školama od ukupno 50 srednjih škola postoji 20 volonterskih klubova (što iznosi 40 %) I to: 1. SSŠ Pljevlja, 2. Gimnazija "Tanasije Pejatović", Pljevlja, 3. SSŠ Berane, 4. SMŠ "17. Septembar", Žabljak, 5. Gimnazija "Miloje Dobrašinović" Bijelo Polje, 6. SMŠ "Vuksan Đukić", Mojkovac, 7. Gimnazija "30. Septembar", Rožaje, 8. SMŠ "Mladost", Tivat, 9. Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš", Danilovgrad, 10. Gimnazija "Stojan Cerović", Nikšić, 11. Gimnazija Kotor, 12. SMŠ "Braća Selić", Kolašin, 13. SEŠ Bar, 14. SSŠ Cetinje, 15. Gimnazija CT, 16. SSŠ "Ivan Uskoković", PG, 17. Građevinska škola "Marko Radević", Podgorica, 18. SEŠ "Mirko Vešović", PG, 19. Gimnazija "Slobodan Škrović", PG, 20. Gimnazija "25. Maj" Tuzi. U dijelu obrazovnih aktivnosti namijenjenih za mlade ljude, Univerzitet Crne Gore je u organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije, u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, 18. januara 2024. godine organizovan je Informativni dan za Izgradnju kapaciteta u oblasti mladih u okviru programa Erasmus+. 10. maja 2023. godine, u organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije, na Univerzitetu Donja Gorica organizovana je panel diskusija o uticaju Erasmus+ mobilnosti na usavršavanje naših mladih ljudi.

Kada govorimo o perspektivi mladih o zastupljenosti njihovih interesa i uključenosti u procese definisanja politika na nacionalnom i lokalnom nivou, istraživanje FESA iz 2024. godine je pokazalo da, većina mladih smatra da njihovi interesi uopšte nisu uzeti u obzir ili samo u maloj mjeri, prilikom definisanja ključnih politika.

Grafik br. 4: Perspektiva mladih o nivou uključenosti u procese definisanja politika

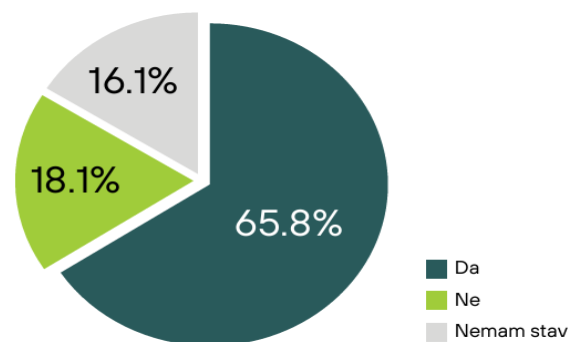
Istraživanje Centra za građansko obrazovanje iz 2024. godine,² je pokazalo da su mladi ljudi iz Crne Gore nezainteresovani za politička pitanja i političke teme. Stepen velike ili potpune nezainteresovanosti se kreće od preko 70% za globalne teme, zatim 66.6% za EU politike i skoro 64% za političke prilike na Balkanu. Čak i za politička pitanja iz Crne Gore preovlađuje nezainteresovanost kod skoro 60% mlade populacije Crne Gore.

Grafik br. 5: Koliko ste lično zainteresovani za politička pitanja i političke teme

Navedeno istraživanje je ukazalo da velika većina mladih nedvosmisleno izražava podršku procesu pristupanja Crne Gore EU. Manje od petine (18%) je onih koji su protiv tog puta, dok trenutno stav o evropskim integracijama Crne Gore nema 16% ove populacije.

² Centar za građansko obrazovanje, Mladi između marginalizacije, radikalizacije i potencijala, <https://cgo-cce.org/2023/08/28/mladi-između-marginalizacije-radikalizacije-i-potencijala/>

Grafik br. 6: Podrška pristupanju Crne Gore EU

U pogledu djelimično realizovanih aktivnosti, važno je ukazati da Misija OEBS-a u pruža podršku Parlamentu Crne Gore kroz angažovanje lokalnog eksperta za organizaciju niza radionica tokom kojih će predstavnici/ce Parlamentarne službe unaprijediti svoje znanje u oblasti medijske pismenosti. Kroz sedam radionica u periodu od septembra do decembra 2024. godine, zaposleni/e u Parlamentarnoj službi će izgraditi kapacitete u ovoj oblasti i postati treneri/ce u oblasti medijske pismenosti, koji će nakon toga nastaviti da organizuju radionice za djecu i mlade od 8 do 15 godina starosti, u okviru programa Demokratskih radionica. Takođe, Misija je obezbijedila sredstva za izradu website-a za potrebe Edukativnog centra prilikom organizovanja demokratskih radionica.

Djelimično je realizovana i aktivnost koja se odnosi na programe obuke iz građanskog obrazovanja, gdje su realizovane sledeće obuke: Interkulturalno obrazovanje nastavnika-3 obuke , 60 nastavnika/ca; Kako realizovati kontroverzne teme u nastavi?- 1 obuka , 21 polaznik/ca; Nacionalizam kao povod vršnjačkog nasilja – izazov za nastavnika-25 polaznika/ca. Jedan od specifičnih ciljeva programa je “razumjeti barijere interkulturalnog dijaloga i njihovu vezu sa konfliktom, nasiljem i govorom mržnje nasilja”, gdje je potrebno istaći organizaciju obuke Škola kao resurs za prevenciju i suzbijanje govora mržnje, radikalizma i nasilnog ekstremizma- 2 obuke, 49 polaznika/ca.

U cilju unapređenja i razvoja volontiranja u novom aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga formiran je novi Direktorat koji će se baviti pitanjima volontiranja kao i nadzorom nad primjenom ovog instituta. U narednom periodu će ovaj Direktorat raditi na izmjenama i dopunama Zakona o volonterskom radu.

U pogledu aktivnosti koje nisu realizovane u prethodnom periodu, posebno je potrebno istaći u planiranom roku nisu kreirani i realizovani programi podrške inicijativama mladih i neformalnim grupama mladih, u saradnji sa nevladinim organizacijama. Značajno je ukazati da nisu u dovoljnoj mjeri ojačani kapaciteti lokalnih samouprava i parlamenata za veće korištenje postojećih i razvoj novih mehanizama učešća mladih na lokalnom nivou, što u velikoj mjeri ograničava mogućnost mladih da pruže svoj doprinos razvoju rješenja od značaja za omladinske politike na lokalnom nivou. U tom pogledu, potrebno je staviti poseban akcenat na obuke javnih službenika, posebno na lokalnom nivou, u pogledu osnovnih prioriteta omladinskih politika, sa naglaskom na korišćenje Smjernica za

informsiranje, učešće mladih i dizajn programa i servisa po mjeri mladih. Takođe, potrebno je intenzivno raditi na daljem umrežavanju omladinskih organizacija i omladinskog sektora, kroz organizaciju događaja i radionica koji će unaprijediti njihovu saradnju. Potrebno je sprovesti akcije sa zajednicama i okrenutih ka zajednici, u organizaciji mladih, koje rade na razvoju volonterizma i solidarnosti, u saradnji sa nevladinim organizacijama i OS.

OBLAST III: Poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz međuresorni pristup

Treća oblast strateškog dokumenta koja se odnosi na poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz unapređenje međuresornog pristupa, predstavlja oblast gdje je ostvaren najmanji napredak u prethodnom periodu sprovođenja strateškog dokumenta. Važno je ukazati da je Ministarstvo sporta i mladih formiralo Radnu grupu za izradu međuresornog Seta aktivnosti za unapređenje zdravlja i dobrobiti mladih, koja će okupiti predstavnike svih relevantnih institucija. Radna grupa je osmišljena kao platforma za koordinaciju i saradnju između različitih resora u cilju kreiranja i sprovođenja aktivnosti usmjerenih na unapređenje fizičkog, mentalnog i socijalnog zdravlja mladih u Crnoj Gori. Fokus Ministarstva u okviru ovog seta aktivnosti biće posebno usmjeren na mentalno zdravlje mladih. Imajući u vidu sve veće izazove sa kojima se mladi suočavaju u ovoj oblasti, aktivnosti će uključiti programe podrške koji promovišu mentalno zdravlje, prevenciju, rano otkrivanje i pružanje podrške mladima koji se suočavaju sa stresom, anksioznošću i drugim mentalnim teškoćama. Cilj je da se kroz koordinisane i efikasne intervencije poboljša pristup mladih kvalitetnim uslugama i resursima za mentalno zdravlje. Planirano je da sve aktivnosti razvijene kroz radnu grupu budu implementirane tokom 2025. godine, čime će se osigurati da mladi u Crnoj Gori imaju podršku i pristup mjerama koje doprinose njihovoj opštoj dobrobiti i kvalitetu života.

Međutim, potrebno je konstatovati da u predviđenom roku nisu realizovane aktivnosti koje se odnose na:

- Kreirati međuresorni Set aktivnosti za unapređenje prilika za razvoj i ostvarivanje punih potencijala mladih, u skladu s mjerom 3.1,
- Kreirati međuresorni Set aktivnosti za povećanje inkluzije i otpornosti mladih, u skladu s mjerom 3.2,
- Kreirati međuresorni Set aktivnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena i razvoj kreativnosti mladih.

Činjenica da je prethodni period rada Vlade Crne Gore bo obilježen institucionalnom i kadrovskom reorganizacijom, kao i činjenicom da je značajan broj kadrova koji su bili zaduženi za omladinske politike u relevantnim resorima promijenjen, imala je za posljedicu veoma visoki stepen nerealizacije planiranih aktivnosti u ovoj oblasti. U tom pogledu, potrebno je u narednom periodu planiranja politike obratiti veću pažnju na jačanje kadrovskih potencijala u okviru omladinskih politika, kao i postizanju većeg nivoa umrežavanja nadležnih resora, posebno u onim pitanjima gdje je potrebno njihovo zajedničko djelovanje.

OBLAST IV: Mehanizmi za kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike

Monitoring i evaluacija omladinske politike predstavljaju jedan od prioriteta u toku cjelokupnog trajanja strateškog dokumenta, što se i ogleda u potrebi prikupljanja kvalitetnih i upotrebljivih podataka koji će ukazivati na ostvarene rezultate i identifikovane probleme u okviru omladinskih politika. U tom pogledu, važno je ukazati da je radi podsticanja razvoja omladinske politike Ministarstvo sporta i mladih obrazovalo Savjet za mlade, kao stručno i

savjetodavno tijelo. Savjet za mlade ima predsjednika i osam članova. Jedan član Savjeta za mlade je predstavnik lica koja obavljaju administrativno-tehničke poslove potrebne za redovno funkcionisanje Omladinskih servisa Crne Gore, dok su ostali članovi predstavnici Ministarstva sporta i mladih, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Mreže za mlade. Savjet za mlade kao stručno i savjetodavno tijelo imaće za ciljeve:

- davanje predloga za unapređenje omladinske politike,
- davanje sugestije u postupku pripreme Strategije,
- delegiranje svog člana za učešće u postupku pripreme zakona iz oblasti kojima se uređuju pitanja od značaja za mlade,
- praćenje položaja mladih i predlaganje mjera za njihovo unapređenje,
- na zahtjev Ministarstva davanje mišljenja o drugim pitanjima od značaja za mlade.

Pored navedenog, Ministarstvo sporta i mladih je 26.12.2023. godine potpisalo ugovor sa Institutom "Damar" u cilju pripreme analize specifičnosti finansiranja omladinskog sektora na državnom i lokalnom nivou. Ministarstvo sporta i mladih je potpisalo ugovor sa agencijom "DeFacto" u cilju pripreme analize međunarodnih prilika za korišćenje podrške u oblasti omladinske politike.

Takođe, Misija OEBS, u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, sproveo obuku za predstavnike/ce lokalnih samouprava za izradu Lokalnih akcionih planova za mlade. Učestvovalo: 26 predstavnika JLS. Predstavnik/ca Ministarstva sporta i mladih učestvuje u procesu apliciranja Glavnog garada Podgorica za European Youth Capital.

Generalno gledano, mehanizam za monitoring i evaluaciju strategije je definisan, pri čemu je važno ukazati da uspostavljen segment koji se odnosi na definisanje online sistema za koordinisano informisanje i sprovođenje omladinske politike i politika za mlade na centralnom i lokalnim nivoima. Takođe, evidentirana je i potreba jačanjem kapaciteta za službenike koji rade na sistemu monitoringa i evaluacije u Ministarstvu sporta i mladih, kao i u JLS.

Kada govorimo o identifikovanim problemima u okviru predmetne oblasti, važno je ukazati da u predviđenom roku nije došlo do planiranog uvećanja budžetskih izdvajanja za sprovođenje omladinske politike za 2024. godinu. U vezi sa navedenim, nije sprovedena analiza izvodljivosti i izrađena metodologija za inicijativu Vladi i Skupštini za određivanje minimalne kvote iz Budžeta Države Crne Gore za omladinsku politiku, pri čemu nisu razvijeni sveobuhvatni mehanizmi finansiranja omladinskog sektora.

Uzevši u obzir prethodno navedeno, i dalje ostaje jedan od prioriteta potreba za razvojem programa jačanja kapaciteta državnih službenika i namještenika u MSM, te službenika JLS, za povlačenje EU sredstava.

Pored prethodno osnovanog Savjeta za mlade, potrebno je dodatno raditi na jačanju međuresorske saradnje u okviru omladinskih politika, kroz organizaciju Konferencije o omladinskoj politici, sa fokusom na međuresornu saradnju i koordinaciju. Takođe, potrebno je sprovesti i analizu usklađenosti normativnog

okvira i potreba omladinske politike sa ostalim okvirima i politikama koje se tiču mladih, što za posljedicu mora imati definisanje inicijative za usklađivanje cjelokupnog zakonskih.

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE ZA PERIOD 2023-2024

OBLAST I: Razvoj održivog sistema usluga za podršku mladima u procesu njihove tranzicije u odraslo doba

Operativni cilj 1: Razvoj održivog i kvalitetnog sistema servisa i programa za podršku mladima pri tranziciji u odraslo doba			
Indikator učinka	Početna vrijednost za 2023. godinu	Srednja vrijednost za 2025. godinu	Ciljna vrijednost za 2027. godinu
<p>Indikator učinka 1: Broj otvorenih i funkcionalnih omladinskih servisa u jedinicama lokalne samouprave</p> <p>Izvor podatka: Izvještaj oradu Ministarstva mladih i sporta</p> <p>Broj omladinskih administratora/ki</p> <p>Razvoj funkcionalnog mehanizma za finansiranje omladinskih servisa</p> <p>Broj organizovanih događaja za mlade u okviru omladinskih servisa</p> <p>Broj mladih žena i muškaraca koji aktivno učestvuju u aktivnostima/ događajima koje organizuju omladinski servis</p>	<p>Omladinski servisi su otvoreni i funkcionalni u 11 opština. 3 OS-a biće otvorena do kraja 2023. godine.</p> <p>Trenutni broj omladinskih administratora/ki je 13</p> <p>Trenutno ne postoji razvijen i funkcionalan mehanizam za finansiranje omladinskih servisa</p> <p>Trenutni broj organizovanih događaja je 150</p> <p>Trenutni broj mladih 1900</p>	<p>Omladinski servisi otvoreni i funkcionalni u 19 opština u Crnoj Gori</p> <p>Povećanje broja omladinskih administratora/ki na 20</p> <p>Omladinski administratori/ ke posjeduju znanja i vještine iz oblasti ljudskih prava i rodne ravnopravnosti</p> <p>Zakonom o mladima je propisan jasan mehanizam za finansiranje omladinskih servisa</p> <p>Povećanje broja organizovanih događaja za mlade u okviru omladinskih servisa na 270 (omladinski servisi će na godišnjem nivou organizovati minimum 20% događaja koji doprinose unapređenju rodne ravnopravnosti)</p> <p>Povećan broj mladih na 3600 i utvrđena metodologija praćenja rodno segregiranih podataka o broju korisnika/ca OS</p>	<p>Omladinski servisi su otvoreni i funkcionalni u 25 opština u Crnoj Gori</p> <p>Povećanje broja omladinskih administratora/ki na 27</p> <p>Omladinski administratori/ke posjeduju znanja i vještine iz oblasti ljudskih prava i rodne ravnopravnosti</p> <p>Mehanizam je razvijen i primjenjuje se za finansiranje svih omladinskih servisa na teritoriji Crne Gore</p> <p>Povećanje broja organizovanih događaja za mlade u okviru omladinskih servisa na 500 (omladinski servisi će na godišnjem nivou organizovati minimum 30% događaja koji doprinose unapređenju rodne ravnopravnosti)</p> <p>Povećan broj mladih na 5000, metodologija praćenja rodno segregiranih podataka o broju korisnika/ca OS uspješno se primjenjuje i koristi za ravnomjerno uključivanje mladih djevojaka i muškaraca i kreiranje rodno senzitivnih programa u OS</p>

<p>Indikator učinka 2: Kvalitetni i održivi programi neformalnog obrazovanja (NFO) dostupni su svim mladim ljudima širom Crne Gore</p> <p>Izvor podatka: Izvještaj o radu Ministarstva prosvjete</p>	<p>Programne NFO trenutno sprovode primarno nevladine organizacije (NVO)</p>	<p>Programne NFO sprovode NVO I omladinski servisi u minimum 16 opština u Crnoj Gori (utvrđena metodologija praćenja rodno segregiranih podataka o broju mladih koji pohađaju programe NFO)</p>	<p>Programne NFO sprovode NVO organizacije I omladinski servisi u 25 opština u Crnoj Gori (metodologija praćenja rodno segregiranih podataka o broju korisnika/ca OS uspješno se primjenjuje i koristi za ravnomjerno uključivanje mladih djevojaka i muškaraca i kreiranje rodno senzitivnih programa NFO)</p>
<p>Indikator učinka 3: Uspostavljen funkcionalni sistem informisanja mladih u Crnoj Gori</p> <p>Izvor podatka: Izvještaj o radu Ministarstva mladih I sporta</p>	<p>Informisanje mladih trenutno je zasnovano na projektnim aktivnostima koje sprovode NVO</p>	<p>Definisani sistem informisanja mladih koji će objediniti sve izvore informisanja u Crnoj Gori.</p>	<p>Kvalitetan i funkcionalan sistem informisanja dostupan mladima na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore.</p>
<p>Indikator učinka 4: Razvoj novih programa internih razmjena mladih u okviru formalnog obrazovanja u Crnoj Gori</p> <p>Izvor podatka: Izvještaj o radu Ministarstva prosvjete</p>	<p>Ne postoje program internih razmjena mladih u okviru formalnog obrazovanja u Crnoj Gori</p>	<p>Razvijeni su i definisani programi saradnje između institucija formalnog obrazovanja u cilju jačanja interne razmjene mladih u Crnoj Gori</p>	<p>Primjena programa interne razmjene mladih uticala je na povećanje interne mobilnosti mladih u Crnoj Gori</p>

Mjera 1.1 - Uspostaviti sistem osiguranja kvaliteta omladinskog rada

	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i Utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Organizovati studijske posjete u cilju razmjene iskustava u razvoju i sprovođenju, te uspostavljanju ekosistema za omladinski rad	MSM Partneri: Međunarodne organizacije, NVO	II kvartal 2024.	- Organizovana studijska posjeta za 15 omladinskih radnika/ca i/ili službenika/ca MSM ili službenika iz drugih resora Izvor: Izvještaj o radu	5000 EUR (2000 EUR – MSM, 3000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Aktivnost nije realizovana u planiranom periodu iz razloga insitucionalno-organizacionih promjena u okviuru MSM			Razmotriti mogućnost da aktivnost bude predmet novog akcionog plana
2.	Revizijom Zakona o mladima utvrditi mehanizme za podršku sprovođenju omladinskog rada	MSM	IV kvartal 2023.	- Omladinski rad definisan zakonskim rješenjem - Utvrđeni načini sprovođenja i podrška sprovođenju OR Izvor: Zakon o mladima	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Aktivnost je djelimično realizovana. Uz podršku UNDPa., u toku je proces angažovanja dva konsultanata koja će pružiti podršku razvoju zakonskog rješenja.			Potrebno je usvojiti predviđene izmjene i dopune Zakona o mladima

3.	Utvrđiti standarde kvaliteta aktivnosti omladinskog rada	MSM Partneri: CSO, NVO	I-IV kvartal 2024.	- Podzakonski akt izrađen u širokim konsultacijama sa praktičarima omladinskog rada - Pravilnik definiše i načine za obnavljanje licence za obavljanje omladinskog rada Izvor: Podzakonski akt	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Planirani podzakonski akt nije donešen u predviđenom roku	U 2025. godini je potrebno utvrditi standard kvaliteta omladinskog rada
4.	Kreirati program obrazovanja za zvanje Omladinskog radnika/ce i promovisati pozitivne efekte omladinskog rada	MSM Partneri: CSO, NVO	I-IV kvartal 2024.	- Program kreiran u skladu sa najboljom evropskom praksom i uključuje teme rodne ravnopravnosti i digitalne pismenosti - Organizovana medijska kampanja o omladinskom radu (<i>vidjeti aktivnost 1.2.5</i>) Izvor: Program i izvještaj o radu	2000 EUR	Budžet	Program obrazovanja i planirana medijska kampanja nisu sprovedene u planiranom roku	Program obrazovanja predstavlja jednu od ključnih aktivnosti koju je potrebno realizovati u narednom periodu

Mjera 1.2 - Uspostaviti funkcionalni sistem omladinskih servisa u svim opštinama

	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Revidirati Zakon o mladima i pripadajuće podzakonske akte koji definišu osnivanje, održivo finansiranje, minimum standarda kvaliteta i realizaciju programa u servisima za mlade	MSM	IV kvartal 2023.	- Omladinski servisi definisani u zakonu šire od onih koje osniva samo MSM - Podzakonski akt propisuje prostorno-tehnički, programski, administrativno standard kvaliteta koji omogućavaju status omladinskog servisa Izvor: Zakon o mladima i podzakonski akt	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Nacrт izmjena i dopuna Zakona o mladima je u pripreмној fazi. Aktivnost je djelimično realizovana. Uz podršku UNDPa., u toku je proces angažovanja dva konsultanata koja će pružiti podršku razvoju zakonskog rješenja.			Usvojiti izmjene I dopune Zakona o mladima i relevantne podzakonske akte koji definišu osnivanje, održivo finansiranje, minimum standarda kvaliteta i realizaciju programa u servisima za mlade
2.	Razviti standarde kvaliteta rada i etičkog kodeksa Omladinskih servisa	MSM	III kvartal 2024.	- Realizovana rodna analiza na osnovu koje su izrađeni rodno odgovorni standardi i kodeks sa ciljem da OS budu prilagođeni potrebama mladih muškaraca i žena - Usvojen podzakonski akt koji propisuje standard kvaliteta rada i	2000 EUR	Donatorska sredstva	Planirana rodna analiza i podzakonski akt koji propisuje standard kvaliteta rada i etičkog kodeksa Omladinskih servisa nisu pripremljeni u planiranom roku.			Aktivnost realizovati u 2025. godini.

				etičkog kodeksa Omladinskih servisa Izvor: Standardi kvaliteta rada i podzakonski akt				
3.	Otvoriti nove omladinske servise u skladu sa potrebama mladih i u skladu sa usvojenim standardima	MSM Partneri: JLS, NVO	I-IV kvartal 2024.	- Otvoreno 3 do 5 novih OS - Adekvatno opremljeno postojećih 11 OS Izvor: Budžet, Izvještaj o radu	45000 EUR (35000 EUR – MSM, 10000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Aktivnost nije implementirana u predviđenom roku	Otvaranje novih omladinskih servisa predstavlja jednu od ključnih aktivnosti u javnoj politici. Realizovati aktivnost u 2025. godini.
4.	Organizovati obuke za sticanje licence omladinskog aktiviste za administrator/ke omladinskih servisa i druge zainteresovane mlade	MSM Partneri: CSO, licencirani organizatori obrazovanja, međunarodne organizacije	III-IV kvartal 2024.	-Organizovana licencirana obuka za 30 administratora/ki omladinskih servisa i mladih -Obuka uključuje perspektivu rodne ravnopravnosti Izvor: Izvještaj o radu	15000 EUR (10000 EUR – MSM, 5000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirana obuka nije sprovedena za administrator/ke omladinskih servisa.	U skladu sa prethodnom aktivnošću potrebno je organizovati obuke za sticanje licence omladinskog aktiviste za administrator/ke omladinskih servisa i druge zainteresovane mlade u 2025. godini.
5.	Kreiranje i realizacija komunikacione kampanje sa ciljem promovisanja omladinskih servisa	MSM Partneri: JLS, Međunarodne organizacije	I-II kvartal 2024.	-Strategija ima specifične pristupe u odnosu na adolescente, mlade, djevojke, momke, mlade iz ruralnih područja, mlade osi, mlade sa intelektualnim smetnjama, lgbtiq+, rome, roditelje, lokalnu i nacionalne servise i institucije, NVO, itd. - Realizovana kampanja i promotivni događaji u svim regijama i obuhvaćeno 10.000 mladih i roditelja (<i>povezano sa aktivnošću 1.1.4</i>) Izvor: Izvještaj o radu, veb sajt OS	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Uz podršku UNDP su stvoreni uslovi za sprovođenje planirane aktivnosti. U toku je priprema komunikacionog plana sa ciljem promovisanja omladinskih servisa koja će krenuti sa implementacijom u prvom kvartalu 2025. godine	
6.	Dizajnirati, finansirati i realizovati programe u omladinskim servisima, na osnovu konsultacija sa mladima	MSM Partneri: JLS, NVO, Međunarodne organizacije	Kontinuirano	- Usvojen podzakonski akt koji propisuje participativno učešće mladih u kreiranju OS programa, kao i način finansiranja i realizacije - Programi OS dizajnirani u odnosu	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska	Budžet Donatorska sredstva	Planirani podzakonski akt koji predstavlja osnovu za kreiranje OS programa nije usvojen u predviđenom roku.	Aktivnost realizovati u 2025. godini.

				na grupe kao što su adolescenti, mladi, djevojke, muškarci, mladi iz ruralnih područja, mlade osi, lgbti+, Romi, mladi sa manje mogućnosti i dr. Izvor: Izvještaj o radu	sredstva)		UNDP je u saradnji sa 3 NVO dizajnirao i realizovao aktivnosti za mlade u svim omladinskim servisima, jačao kapacitete omladinskih administratora za sprovođenje aktivnosti sa mladima i vođenje omladinskih servisa, omogućio povezivanje omladinskih administratora/ki i omladinskih servisa sa drugim lokalnim akterima.	
7.	Realizacija programa za mlade u omladinskim servisima	UNDP, MSM	2023.	- Realizovani programi u svih 11 servisa Programi uključuju namanje 1000 mladih - omladinski servisi godišnjem nivou organizuju minimum 20% događaja koji doprinose unapređenju rodne ravnopravnosti - utvrđena metodologija praćenja rodno segregiranih podataka o broju korisnika/ca OS Izvor: Izvještaj o radu	80,000 EUR (65000 EUR – MSM, 15000 EUR – donatorska sredstva) Utrošena sredstva: 80,000 eura donatorske podrške UNDP-a	Budžet Donatorska sredstva	REALIZOVANO, UNDP Uključeno 1425 mladih u 11 omladinskih servisa, kroz skoro 200 aktivnosti. Ojačani kapaciteti omladinskih administratora na različite teme u oblasti rada sa mladima. U aktivnosti uključeno ukupno 1425 mladih. Mladi su edukovani o temama poput vršnjačkog nasilja, rodne ravnopravnosti, komunikacionih vještina, građanskog aktivizma, dok su Omladinski administratori unaprijedil isvoje kapacitete za za pružanje kvalitetnih programa za mlade. Pored toga, javne prezentacije, akcije i završne konferencije omogućile su mladima i lokalnim zajednicama da direktno komuniciraju i doprinesu oblikovanju lokalnih	

							programa za mlade.	
8.	Razviti omladinske servise u skladu sa principom "One-stop-shop", odnosno umrežiti omladinske servise sa drugim servisima u lokalnoj zajednici s ciljem pružanja sveobuhvatnih informacija i kreiranja zajedničkih i cjelovitih usluga za mlade	MSM Partneri: druga Ministarstva, JLS, NVO	Konkntinuirano	- Razvijene Smjernice za "One-stop-shop" model rada omladinskih servisa - Administratori/ke obučeni za one stop shop model rada u servisima i za umrežavanje na lokalnom nivou - Organizovana po minimum 2 sastanka godišnje u svakoj opštini sa akterima na lokalnom nivou Izvor: Izvještaj o radu	1000 EUR	Budžet	Aktivnost nije implementirana u planiranom roku	Aktivnost realizovati u 2025. godini.
9.	Formirati mobilne servisa za mlade "omladinski rad na točkovima" i "omladinski rad na otvorenom"	MSM Partneri: JLS, NVO	III-IV kvartal 2024.	- Pilotirani mobilni servisi u 3 OS (1 po regiji) - Utvrđeni efekti mobilnih servisa i potreba za naredni period Izvor: Izvještaj o radu, Izvještaj o efektima i potrebama	5000 EUR (1000 EUR – MSM, 4000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Mobilni servisi za mlade nisu formirani u planiranom roku. Što je za posljedicu imalo nemogućnost njihovog pilotiranja.	Potrebno je formirati i pilotirati mobilne servise u 2025. godini.
10.	Razviti model osnaživanja i uključivanja mladih sa manje mogućnosti naročito za mlade iz socijalno ugroženih porodica	MRSS Partneri: MSM	II-IV kvartal 2024.	-Razvijen model osnaživanja i uključivanja mladih - Model promovisan među akterima omladinske politike i omladinskim servisima Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet MRSS (MRZS) nije ništa utrošilo od sredstava za ove namjene	Budžet	MRZS: Vlada je na sjednici održanoj 18. jula 2024. godine usvojila Plan implementacije programa Garancija za mlade do 2026. godine, kao podrška mladima čiji se položaj na tržištu rada znatno pogoršao usljed finansijske krize. „Glavni princip programa je da svaka mlada osoba u roku od četiri mjeseca nakon što napusti obrazovanje ili osposobljavanje, ili postane nezaposleno lice, dobije kvalitetnu ponudu za posao, pripravništvo, dalje usavršavanje, ili nastavak obrazovanja“. Implementacija programa „Garancija za mlade“ će doprinijeti i unaprijeđenju položaja mladih na tržištu rada, odnosno stvaranja uslova za	.

							<p>usavršavanje ili nastavak obrazovanja mladih, obavljanje pripravništva ili zapošljavanje mladih ljudi kao što su rezultati ovog programa državama EU.</p> <p>MSM: U cilju konsultacija u vezi izrade modela osnaživanja mladih sa manje mogućnosti, naročito za mlade iz socijalno ugorženih porodica, održan je okrugli sto 6. novembra 2024.godine, na kojem su pozvane sve relevantne organizacije.</p>			
Mjera 1.3 – Kreirati i realizovati inkluzivne programe omladinskog rada i neformalnog obrazovanje										
	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor Finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Povezati nastavni kadar i NVO za planiranje otvorenog kurikuluma u školama u saradnji sa NVO	MP Partneri: Obrazovne institucije	IV kvartal 2023.	Održana 3 događaja (1 po regiji) sa obuhvatom od barem 30 škola i 30 NVO Izvor: Izvještaj o realizovanim aktivnostima	Redovan budžet	Budžet	Planirani događaji namijenjeni nastavnom kadru u obrazovnim institucijama i NVO nisu realizovani u predviđenom roku.			Aktivnost implementirati u 2025. godini
2.	Organizovati redovni konkurs za realizaciju aktivnosti NFO u udaljenim i ruralnom oblastima u saradnji sa nevladinim organizacijama	MSM i MP Partneri: NVO	I kvartal 2024.	- Konkurs raspisan i sredstva raspodjeljena za obuhvat 1000 mladih (tri regije) godišnje - utvrđena metodologija praćenja rodno segregiranih podataka o broju mladih koji pohađaju programe NFO Izvor: Izvještaj o radu, Izvještaj o utrošku sredstava	Redovan budžet	Budžet	Aktivnost nije sprovedena u predviđenom roku			Aktivnost implementirati u 2025. godini
3.	Organizovati kampanje motivisanja provajdera neformalnog obrazovanja za licenciranje programa NFO	MP i CSO Partneri: MSM	III-IV kvartal 2023.	- Održani promotivni događaji u svim regijama i obuhvaćeno 40 relevantnih aktera Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet	Budžet	MP (MPNI): Održane fokus grupe u Podgorici, Beranama I Baru na kojima su predstavljeni rezultati istraživanja rađenog kroz EPALE projekat na temu "Izazovi sa kojima se suočavaju licencirani			

							<p>organizatori obrazovanja odraslih u Crnoj Gori". U fokus grupama učestvovalo više od 40 predstavnika organizatora obrazovanja odraslih.</p> <p>Održan okrugli sto u okviru festivala "Dani obrazovanja i učenja odraslih" na kojem je predstavljena Obrazovna ponuda u oblasti obrazovanja odraslih, na osnovu prethodno urađene analize.</p>	
4.	Organizovati informativne kampanje za promociju važnosti benefita koje pruža NFO	MP, MERT, MRSS, MSM,	I – IV kvartal 2024.	<p>- Realizovana kampanja i promotivni događaji u svim regijama i obuhvaćeno 10.000 mladih i roditelji</p> <p>-Poseban akcenat stavljen na uključivanje i motivisanje mladih muškaraca</p> <p>Izvor: Izvještaj o radu</p>	Redovan budžet	Budžet	Planirana kampanja nije sprovedena u predviđenom roku	Planirane kampanje će biti sprovedene u periodu 2025. godine.
5.	Razviti mehanizme prepoznavanja i verifikacije neformalnog obrazovanja kroz EUROPASS	MP, MRSS, MERT Partneri: LPO, NVO	II kvartal 2023 – II kvartal 2024	<p>- Međuresorna grupa kreirana i realizovala zadatak</p> <p>- Instrument predložen i usvojen</p> <p>Izvor: Instrument, Izvještaj o radu</p>	Redovan budžet	Budžet	Iz razloga institucionalne reorganizacije Vlade Crne Gore nije bilo moguće formirati međuresornu radnu grupu	Potrebno je formirati međuresornu radnu grupu I definisati jasne mehanizme prepoznavanja I verifikacije neformalnog obrazovanja kroz EUROPASS.
6.	Kontinuirano unapređivati i dopunjavati bazu digitalnaskola.edu.me sadržajima i iz domena neformalnog obrazovanja	MP, UNICEF	kontinuirano	<p>- digitalnaskola.edu.me sadrži relevantne sadržaje za mlade u skladu sa temama prepoznatim ovom Strategijom</p> <p>Izvor: novi sadržaji na digitalnaskola.edu.me</p>	Redovan budžet	Budžet	<p>UNICEF/MPNI: Tokom 2023 i 2024 akcenat je stavljen na promociju, unaprjeđenje funkcionalnosti i evaluaciju platforme za učenje.</p> <p>U sklopu razvoja novih relevantnih sadržaja za adolescente i mlade, na Digionici su razvijeni sljedeći novi sadržaji:</p>	

							<ul style="list-style-type: none"> • Medijska pismenost • IT kursevi • One note - prvi koraci • Excel - osnovni nivo • Excel - srednji nivo • Prvi koraci u programiranju • Osnove 3D modelovanja • Dvostruka autentifikacija, Microsoft 365 • OneDrive aplikacija • Briga o sebi u stresnim situacijama • Definicije i pokazatelji nasilja • Digitalno nasilje • Pranje ruku • Menstrualna higijena • Hidratacija <p>U navedenom periodu je proizvedeno 15 novih kurseva koji su postavljeni na digitalnu platformu. Pored toga, u pripremi su još dva kursa iz oblasti Medijska pismenost.</p>	
Mjera 1.4 – Uspostaviti funkcionalni sistem informisanja mladih i jačati kompetencije mladih za korišćenje dostupnih informacija								
	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>	<i>Indikatori i izvor provjere</i>	<i>Planirana i utrošena sredstva</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Status realizacije</i>	<i>Preporuke</i>
1.	Uspostaviti model informisanja mladih, sa standardima kvaliteta, u konsultacijama sa mladima i drugim relevantnim akterima	MSM Partneri: MKM, NVO	I-IV kvartal 2024.	- Međuresorna grupa u konsultacijama sa mladima donijela Smjernice za koordinisano informisanje mladih - Uspostavljen model informisanja mladih koji predviđa ulogu omladinskih servisa i uključuje i online informisanje - Standardi definisani u izrađenom	1000 EUR (300 EUR – MSM, 700 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	<div style="background-color: red; width: 100%; height: 15px;"></div>	Aktivnost implementirati u 2025. godini

				pravilniku/priručniku Izvor: Pravilnik/priručnik				
2.	Organizovati obuke za pružaoce informacija mladima	MSM Partneri: LPO, Međunarodne organizacije	III-IV kvartal 2024.	- Organizovana obuka i izgrađeni kapaciteti pružaoce informacija (omladinski servisi, kontakt osobe u drugim servisima za mlade) za najmanje 20 polaznika Izvor: Izveštaj o radu	5000 EUR (1000 EUR – MSM, 4000 EUR – donatorska sredstva) Utrošena sredstva: 6,372.91 eura	Budžet Donatorska sredstva	<p>OEBS: Misija OEBS-a u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih sprovela je obuku za jačanje kapaciteta administratora/ki u lokalnim omladinskim servisima, od 26. do 29. marta u Hotelu Avala u Budvi.</p> <p>Tokom tri dana, 8 administratora/ki iz 7 opština (Bar, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav i Podgorica) imalo je priliku da unaprijedi znanje o tome kako da: bolje razumiju potrebe i prioritete mladih u lokalnim zajednicama, kreiraju, realizuju, prate, evaluiraju i promovišu aktivnosti i programe za mlade i komuniciraju sa mladima, njihovim roditeljima i drugim akterima na lokalnom i nacionalnom nivou. U toku programa, predstavljen je i projekat pod nazivom „Socio-ekonomsko osnaživanje mladih kroz efikasne omladinske servise“ koji sprovode UNDP i Ministarstvo sporta i mladih.</p> <p>Učesnici/e su tokom obuke radili i na razvoju kvartalnih akcionih planova za svoje omladinske servise.</p> <p>Dodatno, ekspertkinje koje su sprovele obuku angažovane su od strane Misije kako bi pružile mentorsku podršku svim</p>	Aktivnost nastaviti u 2025. godini.

							zainteresovanim lokalnim administratorima/kama u finalizovanju kvartalnih akcionih planova za mlade, koje su bili dužni da ih podnesu na uvid Ministarstvu sporta i mladih.	
3.	Izraditi sveobuhvatni digitalni vodič za mlade za pristup informacijama i servisima podrške za mlade na lokalnom i državnom nivou	MSM, MJU	III-IV kvartal 2023.	- Koordinaciono tijelo prikupilo relevantne informacije i pripremi vodič - Digitalni vodič objavljen na sajtu Vlade, te sajtovima MSM i MJU Izvor: Vodič, Sajt Vlade	2000 EUR	Budžet	REALIZOVANO MJU: Ministarstvo javne uprave je podržalo Ministarstvo sporta i mladih u dijelu izrade Vodiča administrativnih postupaka kroz projekat "eUsluge I digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na Covid 19", i isti je finalizovan, dizajniran i spreman za dalje publikovanje.	
4.	Sprovesti obuke za jačanje kapaciteta mladih za informacijsku pismenost	MSM Partneri: NVO Međunarodne organizacije	I-IV kvartal 2024.	-Realizovane obuke za minimum 100 mladih za informacijsku pismenost Izvor: Izvještaj o radu	10 000 EUR (2000 EUR – MSM, 8000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirana aktivnost će biti sprovedena u 2025. godini, uz pomoć UNDPa.	Aktivnost implementirati u 2025. Godini
Mjera 1.5 - Razviti programe mobilnosti mladih unutar i van Crne Gore								
	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>	<i>Indikatori i izvor provjere</i>	<i>Planirana i utrošena sredstva</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Status realizacije</i>	<i>Preporuke</i>
1.	Organizovati redovni konkurs za programe mobilnosti mladih unutar Crne Gore	MSM Partneri: NVO	I kvartal 2024.	- Konkurs raspisan i sredstva raspodjeljena za obuhvat 600 mladih (tri regije) godišnje Izvor: Izvještaj o radu, Izvještaj o utrošku sredstava	50,000 EUR	Budžet	Planirani konkursi nisu organizovani.	Potrebno je organizovati planirane konkurse i izvršiti raspodjelu sredstava za programe mobilnosti mladih.
2.	Organizovati kampanje za promociju programa mobilnosti za mlade u omladinskim servisima i obrazovnim institucijama	MSM i MP Partneri: Erasmus+ Kancelarija, NVO, Međunarodne organizacije	IV kvartal 2023 III kvartal 2024	- Održani promotivni događaji "Sajam omladinske mobilnosti" u svim regijama i obuhvaćeno 1200 mladih - Uključeni roditelji kao ciljna grupa	2000 EUR (1000 EUR – MSM i MP, 1000 EUR – donatorska	Budžet Donatorska sredstva	REALIZOVANO ERASMUS+ KANCELARIJA: U organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije i Ministarstva sporta i	

				kampanje Izvor: Izvještaj o radu	sredstva)		mladih Crne Gore, u prostorijama Univerzitetskog sportsko-kulturnog centra, 6.februara 2024. godine održana je radionica za podnošenje projektnih prijedloga u okviru Erasmus+ programa za oblast mladih; 24. maja 2024. godine u organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije, u Evropskoj kući organizovana je panel diskusija pod nazivom „Upoznajmo Evropsku uniju iz perspektive Erasmus+ korisnika”, tj. učesnici u Erasmus+ mobilnosti (između ostalih studenti) podijelili su svoja iskustva učešća u mobilnosti u okviru programa Erasmus+	
3.	Kreirati mehanizme za praćenje broja mladih koji koriste programe mobilnosti i efekte korišćenja programa mobilnosti	MSM Partneri: organizatori programa mobilnosti	II kvartal 2023.	- U okviru M&E plana MSM predviđeni indikatori i alati za praćenje efekata korišćenja programa mobilnosti Izvor: M&E plan MSM, Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Planirani mehanizam nije uspostavljen u predviđenom roku.	Kreirati i implementirati planirane mehanizme za praćenje broja mladih koji koriste programe mobilnosti u 2025. godini.
4.	Jačanje kapaciteta opština da učestvuju u EU programima i fondovima za mobilnost mladih	MEP Partneri: Zajednica opština, MSM, JLS	I-IV kvartal 2024.	-Minimum 15 predstavnika JLS informisano/obučeno o postojećim prilikama i programima Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet	Budžet	REALIZOVANO MEP:Ministarstvo evropskih poslova potpisalo je 23. decembra 2023. godine Memorandum o saradnji sa lokalnim samoupravama i Zajednicom Opština, s ciljem bolje informisanosti građana o procesu evropskih integracija na lokalnom nivou. Potpisan je i je Memorandum o	

							<p>saradnji sa lokalnim javnim emiterima koji ima za cilj bolju informisanost građana o procesu evropske integracije na lokalnom nivou. Kroz potpisivanje unapređenju znanja novinara/ki o procesu pristupanja Crne Gore EU.</p> <p>Pokrenuta je i inicijativa "EU4ME: O snaživanje opština za evropsko angažovanje". Cilj inicijative, koja će se implementirati u saradnji sa Zajednicom opština, je da se pruži snažnija podrška lokalnim samoupravama kako bi se osiguralo kvalitetnije informisanje građana/ki o procesu evropskih integracija, njegovim benefitima, ali i obavezama koje iz njega proizilaze. Memorandum o saradnji Ministarstvo je željelo da institucionalizuje saradnju sa medijima i da pruži doprinos edukaciji i unapređenju znanja novinara/ki o procesu pristupanja Crne Gore EU.</p> <p>Takođe, kvalitetnijim informisanjem doprinosi se i boljem razumijevanju i većoj podršci građana/ki za reformske procese koji se sprovode na putu evropskih integracija. Odabrano je šest opština koje će dobiti intenziviranu podršku tokom trajanja projekta. Ova podrška uključuje prilagođenu obuku i stručno savjetovanje, s ciljem jačanja sposobnosti lokalnih samouprava za efikasnu komunikaciju i angažovanje u</p>	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

							<p>pitanjima vezanim za EU. Podrška obuhvata razvoj efikasnih komunikacionih planova, unapređenje komunikacionih vještina, i podršku u razvoju i sprovođenju komunikacionih aktivnosti.</p> <p>U toku 2024. godine organizovan je niz aktivnosti u odabranim opštinama za različite ciljne grupe, a Dan Evrope obilježen je nizom različitih aktivnosti u čak osam opština širom Crne Gore pod nazivom "Evropski đir".</p>	
5.	Razviti program mobilnosti mladih unutar Crne Gore	MSM Partneri: MP, MKU, MNTR	I-III kvartal 2024.	Razvijen program i promovisan među institucijama i akterima omladinske politike Izvor: Izvještaj o radu	15 000 EUR (3000 EUR – MSM, 12000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Program mobilnosti mladih unutar Crne Gore nije razvijen u predviđenom roku.	Predmetna aktivnost predstavlja osnovu cjelokupnog segmenta javne politike I potrebno ju je realizovati u 2025. godini.

OBLAST II: Učešće mladih u demokratskom životu

Operativni cilj 2: Stvaranje uslova da mladi budu aktivni građani i građanke, uključeni u kreiranje i sprovođenje javnih politika			
Indikator učinka	Početna vrijednost za 2023. godinu	Srednja vrijednost za 2025. godinu	Ciljna vrijednost za 2027. Godinu
<p>Indikator učinka 1: Procenat mladih djevojaka i muškaraca (različitih starosnih grupa) koji/e aktivno učestvuju u radu omladinskih klubova I organizacija</p> <p>Izvor podataka: „Analiza potreba mladih – prilog razvoju Strategije za mlade 2023-2027”</p>	<p>17,1% mladih 15-17 godina član/ica je omladinskog kluba ili organizacija</p> <p>(19,8% mladića / 13,2% djevojaka)</p> <p>8,4% mladih 18-24 godine član/ica je omladinskog kluba ili organizacije</p> <p>(8,1% mladića / 8,7% djevojaka)</p>	<p>18% mladih 15-17 godina član/ica je omladinskog kluba ili organizacija</p> <p>Minimum 15% mladih djevojaka 15-17 godina su članice omladinskog kluba ili organizacije)</p> <p>11% mladih 18-24 godine član/ica je omladinskog kluba ili organizacije</p>	<p>20% mladih 15-17 godina član/ica je omladinskog kluba ili organizacije</p> <p>20% mladića i 20% djevojaka 15-17 godina su članovi/ce omladinskih klubova ili organizacija</p> <p>15% mladih 18-24 godine član/ica je omladinskog kluba ili organizacije</p>

	5,1% starosne grupe od 25 do 30 godine su član/ ica omladinskog kluba ili organizacije (6,1% mladića / 4,1% djevojaka)	11% mladića i 11% djevojaka 18-24.godine članovi/ice su omladinskih klubova ili organizacija 8% starosne grupe od 25 do 30 godine su član/ ica omladinskog kluba ili organizacije 9% mladića i 7% djevojaka od 25 do 30 godina su članovi/ice omladinskih klubova ili organizacija	15% mladića i 15% djevojaka 18-24 godine članovi/ice su omladinskog kluba ili organizacija 10% starosne grupe od 25 do 30 godine su član/ ica omladinskog kluba ili organizacije 10% mladića i 10% djevojaka od 25 do 30 godina su članovi omladinskih klubova ili Organizacija
Indikator učinka 2: Procenat mladih djevojaka i mladih muškaraca u Crnoj Gori koji/e aktivno volontiraju Izvor podataka: „Analiza potreba mladih – prilog razvoju Strategije za mlade 2023-2027”	3,9% mladih trenutno volontira, dok 68% mladih nikad nije volontiralo (2022) (4,1% mladića / 3,9% djevojaka)	10% povećanje u odnosu na postojeći podatak	20% povećanje u odnosu na postojeći podatak

Mjera 2.1 - Kreirati održive mehanizme za podršku inicijativama mladih, neformalnim grupama mladih i organizacijama mladih

	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Revidirati Zakon o mladima kako bi se unaprijedio položaj, evidencija, finansiranje i održivost omladinskih organizacija, omladinskih inicijativa i neformalnih grupa mladih	MSM	IV kvartal 2023.	- Usvojene izmjene i dopune Zakona koje predviđaju jasne mehanizme za unapređenje položaja, evidenciju, finansiranje i održivost omladinskih organizacija, omladinskih inicijativa i neformalnih grupa mladih - Usvojen podzakonski akt sa pravilnikom za poštovanje rodno odgovornog pristupa u raspodjeli resursa, te uključivanja rodne perspektive pri kreiranju i implementaciji svih inicijativa Izvori: Zakon i podzakonski akti	Nijesu potrebna sredstva	Budžet				Usvojiti planirano zakonsko rješenje do kraja 2025. godine.
							Izrada nacrtu izmjena i dopuna Zakona o mladima je u toku, uz tehničku pomoć UNDPa.			

2.	Sačiniti analizu mogućnosti i procjenu potrebe obezbjeđivanja institucionalnih grantova omladinskim organizacijama i krovnim reprezentativnim organizacijama mladih	MSM Partner: RKSOM	III-IV kvartal 2023.	- Sprovedena i objavljena analiza sa jasnim zaključcima i preporukama Izvor: Analiza	700 EUR (200 EUR – MSM, 500 EUR – donatorska sredstva) Utrošena sredstva MSM: 2.662,00 EUR	Budžet Donatorska sredstva	REALIZOVANO Ministarstvo sporta i mladih je potpisalo ugovor sa agencijom "DeFacto" u cilju pripreme analize mogućnosti i procjenu potrebe obezbjeđivanja institucionalnih grantova omladinskim organizacijama i krovnim reprezentativnim organizacijama mladih	
3.	Organizovati događaj za umrežavanje omladinskih organizacija i omladinskog sektora	Reprezentativna krovna organizacija Partner: MSM	II kvartal 2024.	- Organizovan minimum jedan događaj u kojem je učestvovalo minimum 25 omladinskih organizacija, a posebno organizacija koje podstiču učešće mladih žena i marginalizovanih grupa Izvor: Izveštaj o radu	1000 EUR (500 EUR – RKSOM, 500 EUR – Donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirani događaji namijenjeni umrežavanju omladinskih organizacija nisu realizovani u predviđenom roku.	Aktivnost implementirati u 2025. godini
4.	Kreirati i realizovati programe podrške inicijativama mladih i neformalnim grupama mladih, u saradnji sa nevladinim organizacijama	MSM Partneri: NVO. Međunarodne organizacije	I-IV kvartal 2024.	- Konkurs raspisan i sredstva raspodjeljena za realizaciju nacionalnog programa podrške inicijativama mladih, odnosno organizovan višemjesečni program jačanja kapaciteta, podržano i sprovedeno minimum 12 ideja mladih godišnje, od kojih je minim 30% usmjereno na unparđenje rodne neravnopravnosti -Konkurs uključuje principe rodne ravnopravnosti i poštovanje rodno odgovornog pristupa u raspodjeli resursa Izvor: Izveštaj o radu, Izveštaj o utrošku sredstava	80,000 EUR (40000 EUR – MSM, 40000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Realizacija djelimična: UNDP u saradnji sa 3 NVO realizovao aktivnosti za mlade u svim omladinskim servisima. Kroz ove projekte, podržane su različite inicijative mladih, uključujući video priče na različite teme u Nikšiću, kao i mini-projekte u zajednici na temu vršnjačkog nasilja, u omladinskim servisima na sjeveru. Takođe, podržane su posjete neformalnih grupa mladih lokalnim samoupravama, gdje su imali priliku da predstave svoje ideje i traže podršku za iste.	Ponoviti u narednom ciklusu AP.
Mjera 2.2 – Kreirati nove i unaprijediti postojeće mehanizme učešća mladih, sa posebnim fokusom na podsticanje učešća mladih žena i marginalizovanih grupa								
	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>	<i>Indikatori i izvor provjere</i>	<i>Planirana i utrošena sredstva</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Status realizacije</i>	<i>Preporuke</i>
								

1.	Pripremiti verziju Strategije za mlade koja je prilagođena mladima	MSM Partneri: NVO, mladi, međunarodne organizacije	IV kvartal 2023. - I kvartal 2024.	- Online verzija prilagođena i objavljena na sajtu Strategijazamlade.me, te pripremljene druge vrste materijala za potrebe različitih podgrupa mladih i drugih ciljnih javnosti Izvor: Strategijazamlade.me	2,000 EUR Utrošena sredstva: 13,000 eura donatorske podrške UNDPa	Donatorska sredstva	UNDP je pripremio materijale za komuniciranje i promociju Strategije za mlade, uključujući <ul style="list-style-type: none"> – Web sajt za strategiju www.strategijazamlade.me – Prevd strategije na engleski jezik – Prevod strategije na albanski jezik – sažetak strategije – brošuru – infografike – mini kampanju za promociju strategije na društvenim mrežama – video animaciju 	
2.	Sprovesti program jačanja kapaciteta omladinskog sektora za korišćenje dostupnih (i digitalnih) mehanizama za učešće mladih, komplementarno naporima predviđenim Akcionim planom za Otvorenu Upravu	MSM, MJU Partneri: RKSOM, LPO	III-IV kvartal 2024.	- U omladinskim servisima sprovedene obuke za 30 polaznika/ca iz omladinskih organizacija, neformalnih grupa mladih i omladinskih inicijativa Izvor: Izvještaj o radu	3,000 EUR (1,000 EUR – MSM I MJU, 2,000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Predmetna aktivnost je djelimično realizovana	Sprovesti evaluaciju efekata programa jačanja kapaciteta omladinskog sektora u predmetnim oblastima.
3.	Razviti standarde za konsultacije i uključivanje mladih pri izradi sektorskih politika i servisa na centralnom i lokalnim nivoima	MJU, MSM Partneri: Međunarodne organizacije, RKSOM, NVO	I-II kvartal 2024.	- Razvijeni standardi u saradnji sa mladima i omladinskim NVO Najmanje 3 promotivna događaja (kreiranje i sprovođenje po mjeri mladih ljudi, mehanizama za redovnu razmjenu mišljenja i uključivanje mladih u sektorske politike) sprovedena - Standardi promovisani među donosiocima odluka i sluzbencima na centralnom i lokalnim nivoima Izvor: Standardi i izvještaj o radu	4000 EUR (1000 EUR – MSM I MJU, 3000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirani standardi nisu razvijeni u predviđenom roku.	Predlog da predmetna aktivnost bude uključena u akcioni plan za period 2024-2025.
4.	Kreirati Smjernice za javne službenike/ce za informisanje i komunikaciju sa mladima, učešće mladih u izradi javnih politika, do-	MSM, MJU Partneri: Međunarodne organizacije, RKSOM, NVO	I-II kvartal 2024.	- Smjernice kreirane u saradnji sa mladima i omladinskim NVO - Smjernice uključuju i rodno odgovorne principe u omladinskoj politici - Smjernice su dizajnirane po mjeri svih	2000 EUR (1000 EUR – MSM I MJU, 1,000 EUR –	Budžet Donatorska sredstva	Predviđene smjernice za javne službenike nisu izrađene u okviru planiranog roka.	Razmotriti uključivanje predmetne aktivnosti u naredni akcioni plan

	nošenju odluka, podršku inicijativama mladih i dizajnu programa i servisa po mjeri mladih (youth mainstreaming)			mladih Izvor: Smjernice	donatorska sredstva)			
5.	Obučiti javne službenike za korišćenje Smjernica za informisanje, učešće mladih i dizajn programa i servisa po mjeri mladih	MSM Partneri: Međunarodne organizacije, RKSOM, NVO	III-IV kvartal 2024.	- Sprovedene obuke za 30 službenika/ca zaduženih za kreiranje strateških dokumenata, kontakt osoba za mlade u ministarstvima, lokalnih službenika/ca Izvor: Izveštaj o radu	3,000 EUR (1,000 EUR – MSM, 2,000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirane obuke nisu sprovedene u predviđenom roku.	Aktivnost je potrebno realizovati u 2025. godini.
6.	Realizovati Dijalog sa mladima (EU mehanizam)	MSM Partneri: svi resori, RKSOM	IV kvartal 2023.	- Sproveden Dijalog s mladima uz direktno uključivanje donosioca odluka iz svih Vladinih resora - Izveštaj o realizovanim preporukama predstavljen mladima Izvor: Izveštaj o radu	4,000 EUR (1,000 EUR – MSM, 3,000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Aktivnost je djelimično realizovana kroz sprovođenje projekta "Povećanje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica." Projekat sprovode UNDP, UNICEF i UNESCO u saradnji sa Vladom Crne Gore, a finansira ga Fond UN za izgradnju mira. Ciljne grupe za ovu inicijativu su žene i muškarci, djeca, adolescenti i mladi, obrazovno osoblje, roditelji i staratelji i lideri zajednice. Ključni partneri u projektu su Vlada, lokalne samouprave, međusektorska tematska vijeća, Skupština Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, organizacije civilnog društva, škole, univerziteti, mediji i institucije kulture. UNDP organizuje dijaloge u 5 opština U Crnoj Gori, gdje su uz pomoć UNICEFa uključeni mladi u svaki od dijaloga. Teme od značaja za mlade su uvrštene u preporuke sa dijaloga, što će u narednim fazama imati zaposljedicu pružanje podrške realizaciji navedenih preporuka.	Pripremiti izvještaj o sprovedenim dijalozima u svim lokalnim samoupravama gdje je aktivnost realizovana.

7.	Izraditi Smjernice za unapređenje učešća građana i mjesnih zajednica u odlučivanju u lokalnim samoupravama sa akcentom na učešće mladih	Zajednica opština Partneri: MSM, JLS	III-IV kvartal 2023.	- Smjernice se izrađuju uz konsultacije sa mladima i uključuju perspektive i predloge mladih -Smjernice uključuju modele uključivanja koji su prilagođeni i prijemčivi mladima - Objavljena verzija Smjernica za mlade - Predstavljene smjernice mladima u svim OS Izvor: Smjernice, Izvještaj o radu	2,000 EUR	Donatorska sredstva	REALIZOVANO Zajednica opština i NDI: Izrađene i objavljene Smjernice za unapređenje učešća građana i mjesnih zajednica u odlučivanju u lokalnim samoupravama	
8.	Informisati i uključiti mlade u predpristupne pregovore	Ministarstvo za evropske integracije Partneri: MSM, JLS	I-II kvartal 2024.	- U saradnji sa lokalnim zajednicama i omladinskim servisima organizovani informativno-konsultativni sastanci sa mladima o aktuelnim pitanjima iz procesa predpristupnih pregovora Izvor: Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	REALIZACIJA U TOKU MEP: Ministarstvo evropskih poslova u kontinuitetu sprovodi različite aktivnosti kroz koje želi da približi mladima proces evropske integracije i na prijemčiv način upozna mlade sa pristupnim pregovorima Crne Gore i evropskih fondovima. U toku 2024. godine organizovan je niz aktivnosti koje su bile posvećene mladima, kviz za osnovce "Koliko znaš o EU", događaj "Pitaj ministra" posvećen studentima, događaj "Šta bi ti na mom mjestu?" za učenike podgoričke Gimnazije "Slobodan Škerović", sa osnovcima je obilježen Evropski dan jezika, a u toku je kampanja "EUBuzz" kroz koju je su uključeni srednjoškolci iz 18 opština širom Crne Gore u debatni turnir o EU i procesu pristupanja EU. Kroz Evropski đir uključeni su mladi iz osam opština kroz različite aktivnosti, ali i kroz posjete opštinama "Evropski dan u tvom gradu" trudimo se da uključimo aktivnosti sa mladima u svaku posjetu. U Strategiji informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za period 2023-2026. godine mladi su jako važna ciljna grupa, pa se trudimo	

							da uključimo mlade u veliki broj aktivnosti. Ministarstvo evropskih poslova raspisalo je 24. oktobra i Javni poziv za stažiranje namijenjen studentima specijalističkih i master studija na akreditovanim univerzitetima i fakultetima u Crnoj Gori, iz oblasti političkih nauka i srodnih disciplina. Poziv je otvoren do 9. novembra.	
9.	Uključiti mlade u kreiranje i realizaciju plana za otvorenu javnu upravu i e-participaciju, kako bi bio po mjeri i mladih	MJU Partneri: MSM, RKSOM, Međunarodne organizacije	III-IV kvartal 2023.	- U saradnji sa omladinskim servisima i omladinskim NVO organizovani informativno-konsultativni sastanci sa mladima o planu otvorene javne uprave i eparticipaciji - Plan otvorene javne uprave i e-participacija dizajnirani i realizovani po mjeri mladih Izvor: Izveštaj o radu, Plan otvorene javne uprave	Redovan budžet	Budžet	Aktivnost je prema podacima MJU djelimično realizovana	Sprovesti evaluaciju I pripremiti izvještaj o realizaciji plana za otvorenu javnu upravu i e-participaciju.
10.	Redovno realizovati Omladinski parlament	Skupština Crne Gore Partneri: RKSOM	III kvartal 2024.	- Aktuelne perspektive i mišljenja mladih o svim važnim temama diskutovana u omladinskom parlamentu i usvojene konkretne inicijative diskutovane u Skupštini Crne Gore Izvor: Izveštaj o radu, Izveštaj rada Skupštine	Redovan budžet Utrošena sredstva: OEBS sredstva – 5,442,17 eura	Budžet	OEBS: Misija OEBS-a u saradnji sa Mrežom za mlade podržava organizaciju Omladinskog parlamenta u 2024. godini. U tom cilju, finansira angažovanje ekspertkinje koja će organizovati set aktivnosti u cilju pripreme mladih ljudi za Omladinski parlament. Planirane aktivnosti uključuju pripremne sastanke sa različitim predstavnicima mladih, online anketu za identifikovanje prioriteta mladih, trening za kreiranje inicijativa koje će mladi predstaviti u toku zasijedanja Omladinskog parlamenta, konsultativne sastanke sa mladima i pružanje podrške mladima tokom zasijedanja Omladinskog parlamenta. Cilj je izgraditi kapacitete mladih ljudi za aktivno učestvovanje u procesima donošenja odluka,	

							predstavljanje svojih ideja i konstruktivnu saradnju sa kreatorima politika. Misija će u potpunosti pokriti i troškove organizacije treninga tokom kojeg će biti kreiranje inicijative koje će mladi predstaviti u toku zasjedanja Omladinskog parlamenta. Osim toga, mladi će dobiti priliku za unapređenje kapaciteta kada su u pitanju javni nastup, razumijevanje procesa donošenja politika i razvijanje argumentacije. Trening održan 11. i 12. novembra u Budvi.	
11.	Obezbijediti pristupačnost omladinskih servisa svim mladim ljudima, naročito onima sa manje mogućnosti	MSM Partneri: svi vladini resori, JLS	kontinuirano	- Omladinski servisi sprovode standarde kvaliteta koji uključuju smjernice za pristupačnost i inkluziju svih mladih Izvor: Izvještaj o radu	5000 EUR	Budžet	REALIZOVANO MSM: Omladinske servise je u toku 2024.godine posjetilo oko 5000 mladih, od čega su mladići oko 2000, dok su ostalo djevojke. Takođe, organizovane su i aktivnosti za OSI, RE populaciju na kojima je učestvovalo gotovo 200 mladih iz ranjivih kategorija.	
12.	Realizacija programa Demokratskih radionica	Skupština Crne Gore Partneri:	kontinuirano	- Uključiti u program demokratskih radionica informacije o omladinskim servisima i mogućnostima učešća mladih na lokalnom nivou	Redovan budžet Utrošena sredstva: OEBS sredstva – 4,000,00 eura	Budžet	OEBS: Misija OEBS-a u pruža podršku Parlamentu Crne Gore kroz angažovanje lokalnog eksperta za organizaciju niza radionica tokom kojih će predstavnici/ce Parlamentarne službe unaprijediti svoje znanje u oblasti medijske pismenosti. Kroz sedam radionica u periodu od septembra do decembra 2024. godine, zaposleni/e u Parlamentarnoj službi će izgraditi kapacitete u ovoj oblasti i postati treneri/ce u oblasti medijske pismenosti, koji će nakon toga nastaviti da organizuju radionice za djecu i mlade od 8 do 15 godina	

							starosti, u okviru programa Demokratskih radionica. Takođe, Misija je obezbijedila sredstva za izradu website-a za potrebe Edukativnog centra prilikom organizovanja demokratskih radionica.	
13.	Jačanje kapaciteta lokalnih samouprava i parlamenata za veće korištenje postojećih i razvoj novih mehanizama učešća mladih na lokalnom nivou	MSM Partneri: Zajednica opština, JLS, NVO, MPŠV, Međunarodne organizacije	I-III kvartal 2024.	- Sprovedena obuke za 30 polaznika/ca iz lokalnih samouprava i parlamenata - Program obuka za 25 jedinice lokalne samouprave za primjenu LEADER pristupa u razvoju lokalne zajednice sa akcentom na ulogu mladih u kreiranju LAG-ova; Lifleti sa informacijama; Izvor: Izvještaj o radu	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirani Program i obuke nisu sprovedene u predviđenom roku.	Aktivno je potrebno implementirati u 2025. godini.

Mjera 2.3 – Ojačati kapacitete i razviti kulturu učešća mladih u razvoju zajednice, demokratskom životu i donošenju odluka

	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Dizajnirati i realizovati program za podsticanje uključivanja i aktivizma mladih nakon završetka srednje škole	MSM Partneri: Studentski parlamenti, studentske organizacije, RKSOM	I-IV kvartal 2024	- Kreiran program osnaživanja aktivizma studenata/kinja u studentskim domovima i na fakultetima Izvor: Izvještaj o sprovedenim aktivnostima	5000 EUR (1000 EUR – MSM, 4000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva				Aktivno je potrebno implementirati u 2025. godini.
2.	Promocija pozitivnih primjera mladih koji doprinose promjenama u svojim zajednicama	RTCG Partneri: MSM, NVO, RKSOM	I-IV kvartal 2024	- Realizovano 100 objava o mladima (dešavanjima, dobrim stvarima i izazovima) na RTCG i youtube kanalu Izvor: RTCG	Redovan budžet	Budžet	REALIZOVANO: Redakcija programa za mlade na Javnom servisu (RTCG) tokom navedenog perioda (2023-2024) proizvela je ukupno četiri emisije, u čijem su fokusu bili mladi u Crnoj Gori. U pitanju su emisije Sa mladima o svemu i FM podcast - Koracima mladih , koje su se na programu TVCG (Drugi program) emitovale tokom 2023. godine, te Mladovanje i			

							<p>Mladistan, čije se snimanje i emitovanje shodno Programsko-produkcijom planu realizuje tokom ove godine.</p> <p>Za navedeni period (2023-2024) Redakcija programa za mlade imala je ukupno 95 emisija.</p> <p>Većina emisija emitovana je i na RTCG platformama na društvenim mrežama, ali i na portalu www.rtcg.me</p>
3.	Razviti i sprovesti edukativne programe građanskog obrazovanja u omladinskim servisima	MSM, MP Partneri: NVO	IV kvartal 2023. I-IV kvartal 2024	<p>- Razvijen edukativni program građanskog obrazovanja uz fokus na oblasti ljudskih i ženskih prava</p> <p>- Sprovedena obuka za administratore i volontere u omladinskim servisima za primjenu programa</p> <p>- Program se sprovodi u minimum 50% OS</p> <p>Izvor: Izvještaj o radu</p>	4000 EUR (1000 EUR – MSM I MP, 3000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	<p>DJELIMIČNO REALIZOVANO</p> <p>MP (MPNI): Realizovani programi obuke iz građanskog obrazovanja: Interkulturalno obrazovanje nastavnika-3 obuke , 60 nastavnika/ca;</p> <p>Kako realizovati kontroverzne teme u nastavi?- 1 obuka , 21 polaznik/ca;</p> <p>-Nacionalizam kao povod vršnjačkog nasilja – izazov za nastavnika-25 polaznika/ca;</p> <p>NAPOMENA: jedan od specifičnih ciljeva programa je “razumjeti barijere interkulturalnog dijaloga i njihovu vezu sa konfliktom, nasiljem i govorom mržnje nasilja”;</p> <p>-Škola kao resurs za prevenciju i suzbijanje govora mržnje, radikalizma I nasilnog</p>

						<p>ekstremizma- 2 obuke, 49 polaznika/ca;</p> <p>NAPOMENA: jedan od specifičnih ciljeva programa je “osnažiti nastavnike da pomognu učenicima da prepoznaju i razumiju različite forme govora mržnje i njihove posljedice po žrtve i društvo“</p> <p>Izvor: Izvještaj o radu ZZŠ</p> <p>Kroz programe NVO koje je podržao UNDP realizovane sljedeći edukativni programi povezani sa programom građanskog obrazovanja u OS:</p> <p>Kroz projekat Praznog prostora „Zajednica je komunikacija – program osnaživanja lokalnih omladinskih servisa“ realizovani su treninzi i radionice u Podgorici, Cetinju, Baru i Kotoru, gdje su mladi učili o građanskom aktivizmu i rodnoj ravnopravnosti. Učesnici su, takođe, kroz kulturne večeri i moderirane razgovore o društvenim temama, imali priliku da razvijaju kritičko mišljenje i ojačaju svoj građanski identitet.</p> <p>U okviru projekta „PowerUp Youth,“ Biznis Centar Nikšić je organizovao niz radionica u</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

							Nikšiću, Danilovgradu i Šavniku, posvećenih temama omladinskog aktivizma.	
4.	Uvesti građansko obrazovanje i medijsku pismenost, kao obavezne predmete u svim srednjim školama, te u višim razredima osnovnih škola	MP	I-II kvartal 2024	- Od školske 2024/25. godine građansko obrazovanje i medijska pismenost su obavezni predmeti u srednjim školama, te u višim razredima osnovnih škola Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet	Budžet	MP (MPNI): Građansko obrazovanje i Medijska pismenost su izborni predmeti u osnovnim i srednjim školama. Izmjena Nastavnog plana je u nadležnosti Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, odnosno Nacionalnog savjeta za obrazovanje.	Finalni rezultat aktivnosti je uvođenje građanskog obrazovanja i medijske pismenosti u sve srednje škole u Crnoj Gori u 2025. godini.
5.	Organizovati redovni konkurs za realizaciju programa jačanja kompetencija, uključujući i digitalne kompetencije, za učešće i aktivizam kod mladih	MSM Partneri: NVO	I-IV kvartal 2024.	- Programima je obuhvaćeno minimum 200 mladih iz 3 regije - Programi obuhvataju i teme rodne ravnopravnosti i solidarnosti Izvor: Izvještaj o radu	100,000 EUR	Budžet	Organizacija planiranih konkursa nije sprovedena u predviđenom roku što je za posledicu imalo da planirani program nisu sprovedeni.	Aktivno je potrebno implementirati u 2025. godini.

Mjera 2.4 – Unaprijediti uslove za razvoj volonterizma

	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Organizovati Info dane o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu	MSM, Nacionalni volonterski servis Partneri: RYCO, Kontakt tačka za Erasmus+, RKSOM, NVO	IV kvartal 2023 IV kvartal 2024	- Godišnje informisano minimum 2000 mladih putem Info dana Izvor: Izvještaj o radu	2000 EUR (500 EUR – MSM, 1500 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	REALIZOVANO MSM:Ministarstvo sporta i mladih je, u saradnji sa Nacionalnim volonterskim servisom (ADP Zid), Regionalnom kancelarijom za saradnju mladih i Mrežom za mlade, 24. aprila u Plavu, organizovao Info dan o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu. Događaj je organizovan u omladinskom servisu u Plavu. Ovaj informativni događaj predstavlja implementaciju Akcionog plana Strategije za mlade za 2023/2024.			

							<p>godinu i dalji je korak u širenju svijesti mladih o prilikama koje im se pružaju. Učešće su, osim mladih iz opštine Plav, uzeli i predstavnici Omladinskog kluba "Jelisej" iz Bijelog Polja, koji su značajno doprinijeli uspjehu Info dana. Sledeći info dan je organizovan na Cetinju, gdje su lokalne srednje škole pokazale veliko interesovanje za učešće. Omladinski servis Cetinje je pomogao u organizaciji Info dana i u njegovim prostorijama se održala prezentacija predstavnice Nacionalnog volonterskog servisa.</p> <p>Treći Info dan je organizovan u Kotoru, a u njegovoj organizaciji ključnu ulogu imao je Omladinski servis Kotor, gdje se aktivnost realizovala. Na njihov poziv, učestvovali su predstavnici NVO Mreža za omladinski aktivizam i NVO Naša akcija, koji su prezentovali mladima njihove programe za volontiranje. Mladi su se upoznali sa raznim prilikama za ekološki i dobrotvorni aktivizam koji nude ove nevladine organizacije. Sveobuhvatnu prezentaciju prilika za volontiranje je održala predstavnica Nacionalnog volonterskog servisa koja je učesnicima ukazala na volonterske prilike u okviru programa ERASMUS+ i Evropske inicijative za solidarnost.</p> <p>Na Info danima je učestvovalo 100 mladih, a preko društvenih medija i veb-sajtova Nacionalnog volonterskog servisa, Mreže za mlade i Ministarstva sporta i mladih o prilikama za volontiranje je informisano 2000 mladih ljudi.</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							ERASMUS+ KANCELARIJA: Na Univerzitetu Crne Gore, u organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije, u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, 18. januara 2024. godine organizovan je Informativni dan za Izgradnju kapaciteta u oblasti mladih u okviru programa Erasmus+;	
2.	Promovisati prilike za volontiranje i programe NFO kroz Erasmus+ u saradnji sa kontakt tačkom za Crnu Goru	Erasmus+ kancelarija Partneri: Kontakt tačka za Erasmus+	kontinuirano	- Godišnje informisano minimum 2000 mladih Izvor: Izveštaj o radu	Redovan budžet	Budžet	REALIZOVANO ERASMUS+ KANCELARIJA: 10. maja 2023. godine, u organizaciji Nacionalne Erasmus+ kancelarije, na Univerzitetu Donja Gorica organizovana je panel diskusija o uticaju Erasmus+ mobilnosti na usavršavanje naših mladih ljudi	
3.	Realizacija programa volontiranja u srednjim školama	MP Partneri: MSM, NVO, MRSS	kontinuirano	- Realizovana obuka za 20 nastavnika/ca srednjih škola za vođenje volonterskih klubova - Osnovano najmanje 15 novih volonterskih klubova u srednjim školama Izvor: Izveštaj o radu	Redovan budžet	Budžet	REALIZOVANO MP(MPNI):Trenutno u srednjim školama od ukupno 50 srednjih škola postoji 20 volonterskih klubova (što iznosi 40 %) I to: 1. SSŠ Pljevlja, 2. Gimnazija "Tanasije Pejatović", Pljevlja, 3. SSŠ Berane, 4. SMŠ "17. Septembar", Žabljak, 5. Gimnazija "Miloje Dobrašinović" Bijelo Polje, 6. SMŠ "Vuksan Đukić", Mojkovac, 7. Gimnazija "30. Septembar", Rožaje, 8. SMŠ "Mladost", Tivat, 9. Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš", Danilovgrad, 10. Gimnazija "Stojan Cerović", Nikšić,	

							11. Gimnazija Kotor, 12. SMŠ "Braća Selić", Kolašin, 13. SEŠ Bar, 14. SSŠ Cetinje, 15. Gimnazija CT, 16. SSŠ "Ivan Uskoković", PG, 17. Građevinska škola "Marko Radević", Podgorica, 18. SEŠ "Mirko Vešović", PG, 19. Gimnazija "Slobodan Škrović", PG, 20. Gimnazija "25. Maj" Tuzi.	
4.	Sprovesti akcije sa zajednicama i okrenutih ka zajednici, u organizaciji mladih, koje rade na razvoju volonterizma i solidarnosti, u saradnji sa nevladinim organizacijama i OS	MSM Partneri: NVO	I kvartal 2023. I kvartal 2024.	- Konkurs raspisan i sredstva raspodjeljena za minimum dvije akcije godišnje uz učešće barem 2000 mladih Izvor: Izvještaj o radu, Izvještaj o utrošku sredstava	50,000 EUR	Budžet	Forum MNE uz podršku UNDP-a podržao mlade da realizuju po jednu akciju za jačanje socijalne kohezije i prevenciju vršnjačkog nasilja u 4 grada, u saradnji sa omladinskim servisima i školama: radionice u vrtiću u Pljevljima, uređenje cvjetnog parka u dvorištu škole u Petnjici, motivacioni poster i Sportski dan u Plavu, kao i renoviranje školskih tribina s motivacionim porukama u Mojkovcu. Akcije su osmišljene od strane mladih iz ovih lokalnih zajednica, a u saradnji sa omladinskim servisima, školama, predstavnicima lokalnih zajednica i uz podršku mentora.	Aktivnost je potrebno dodatno implementirati u 2025. godini.
5.	Unaprijediti zakonsko rjesenje o Volontiranju i afirmisati volontiranje među mladima	MRSS Partneri: MSM, MP	I-II kvartal 2024.	-Kolizija kreirana zakonskim rješenjima koja tretiraju volontiranje isključivo kao radni odnos je riješena Izvor: Izmjene i dopune Zakona	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	REALIZACIJA U TOKU MRZS: U cilju unapređenja i razvoja volontiranja u novom aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga formiran je novi Direktorat koji će se baviti pitanjima volontiranja kao i nadzorom nad primjenom ovog instituta. U narednom	Izraditi predlog zakonskih rješenja koja se odnose na oblasti volonterizma u Crnoj Gori.

periodu će ovaj Direktorat raditi na izmjenama i dopunama Zakona o volonterskom radu.

OBLAST III: Poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz međuresorni pristup

Operativni cilj 3: Ostvarivanje međuresornog doprinosa poboljšanju sveukupnog položaja mladih			
Indikator učinka	Početna vrijednost za 2023. godinu	Srednja vrijednost za 2025. Godinu	Ciljna vrijednost za 2027. godinu
<p>Indikator učinka 1: Procenat mladih ljudi koji žele da napuste Crnu Goru u potrazi za boljom budućnošću</p> <p>Izvor podatka: Izveštaj Laboratorije za mlade Zapadnog Balkana</p>	<p>U potrazi za boljom budućnošću 50% mladih želi da napusti Crnu Goru</p>	<p>U odnosu na postojeći procenat, broj mladih koji žele da napuste Crnu Goru će biti smanjen za 10% (45%)</p>	<p>U odnosu na postojeći procenat, broj mladih koji žele da napuste Crnu Goru će biti smanjen za 10% (40%)</p>
<p>Indikator učinka 2: Procenat mladih žena i mladih muškaraca koji smatraju da je govor mržnje prihvatljiv</p> <p>Izvor podataka: istraživanje „Zajednička budućnost: Percepcije mladih o miru na Zapadnom Balkanu“</p>	<p>Govor mržnje smatra prihvatljivim 44% mladih muškaraca</p> <p>Govor mržnje smatra prihvatljivim 40% mladih žena</p>	<p>Za 10% (u odnosu na postojeći procenat) smanjen procenat mladih muškaraca koji smatraju govor mržnje prihvatljivim</p> <p>Za 10% (u odnosu na postojeći procenat) smanjen procenat mladih žena koje smatraju govor mržnje prihvatljivim</p>	<p>Za 20% (u odnosu na postojeći procenat) smanjen procenat mladih muškaraca smanjen procenat mladih muškaraca koji smatraju govor mržnje prihvatljivim</p> <p>Za 20% (u odnosu na postojeći procenat) smanjen procenat mladih žena koje smatraju govor mržnje prihvatljivim</p>
<p>Indikator učinka 3: Procenat mladih koji koriste kulturne, sportske i kreativne aktivnosti u Crnoj Gori</p> <p>Izvor podatka: „Istraživanje i procjena lokalnih politika koje se odnose na mlade i potrebe mladih u 15 lokalnih samouprava“, 2022.</p>	<p>Trenutni procenat mladih koji nikada ne prisustvuje kulturnim dešavanjima: 43,7% (56,3% je prisustvovalo nekom od oblika kulturnih dešavanja)</p> <p>25% mladih ne bavi se nijednim od oblika fizičke aktivnosti</p>	<p>Povećati procenat mladih koji prisustvuju/učestvuju u kulturnim dešavanjima za 10%</p> <p>Smanjiti procenat mladih koji se ne bavi nijednim od oblika fizičke aktivnosti za 5%</p>	<p>Povećati procenat mladih koji prisustvuju/učestvuju u kulturnim dešavanjima za 15%</p> <p>Smanjiti procenat mladih koji se ne bavi nijednim od oblika fizičke aktivnosti za 10%</p>
<p>Indikator učinka 4: Procenat mladih koji smatra da je primjena nasilja prihvatljiv model rješavanja sukoba</p>	<p>Da je ponekad neophodno primijeniti nasilje kao model rješavanja sukoba smatra 10,5% mladih</p>	<p>Smanjenje u odnosu na postojeći podatak je 5%</p>	<p>Smanjenje u odnosu na postojeći podatak je 10%</p>

Izvor podatka: Studija o mladima u Crnoj Gori, FES, 2018/19.		(2018/19)								
Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke	
1.	Kreirati međuresorni Set aktivnosti za unapređenje prilika za razvoj i ostvarivanje punih potencijala mladih, u skladu s mjerom 3.1.	MSM, MRSS, MP, MERT, MF, Kabinet PV Partneri: KzM, JLS, OS, NVO, međunarodne organizacije i drugi	III kvartal 2023.	-Izrađen Set aktivnosti i dostavljen Vladi na usvajanje do 30. Septembra - Mladi i akteri omladinske politike uključeni u razvoj Seta aktivnosti - Setom aktivnosti predviđen mehanizam za koordinaciju aktivnosti i napora - Dokumentom obuhvaćeno i finansijsko planiranje Izvor: Set aktivnosti, Izvještaj o radu	20 000 EUR (realizacija u 2024.)	Budžet	Planirani set aktivnosti za unapređenje prilika za razvoj i ostvarivanje punih potencijala mladih nije izrađen i predložen Vladi Crne Gore na usvajanje.			Identifikovati ključne aktivnosti i mapirati sve relevantne subjekte koji mogu učestovati u njihovom sprovođenju. Aktivnost je potrebno sprovesti u 2025. godini.
2.	Kreirati međuresorni Set aktivnosti za povećanje inkluzije i otpornosti mladih, u skladu s mjerom 3.2	MSM, MP, MLjMP, MPr, MRSS, MJU, MKU Partneri: KzM, JLS, OS, NVO, međunarodne organizacije i drugi	III kvartal 2023.	-Izrađen Set aktivnosti i dostavljen Vladi na usvajanje do 30. septembra - Mladi i akteri omladinske politike uključeni u razvoj Seta aktivnosti - Setom aktivnosti predviđen mehanizam za koordinaciju aktivnosti i napora - Dokumentom obuhvaćeno i finansijsko planiranje Izvor: Set aktivnosti, Izvještaj o radu	20,000 EUR (realizacija u 2024.)	Budžet	Planirani set aktivnosti za povećanje inkluzije i otpornosti mladih nije izrađen i predložen Vladi Crne Gore na usvajanje.			U skladu sa prethodnom preporukom, aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini.
3.	Kreirati međuresorni Set aktivnosti za unapređenje zdravlja i dobrobiti mladih, u skladu s mjerom 3.3	MSM, MZ, MEPPU, MPVŠ, MRSS, MP, MUP, MJU Partneri: KzM, JLS, OS, NVO, međunarodne organizacije i drugi	III kvartal 2023.	-Izrađen Set aktivnosti i dostavljen Vladi na usvajanje do 30. Septembra - Mladi i akteri omladinske politike uključeni u razvoj Seta aktivnosti - Setom aktivnosti predviđen mehanizam za koordinaciju aktivnosti i napora - Dokumentom obuhvaćeno i finansijsko planiranje Izvor: Set aktivnosti, Izvještaj o radu	20 ,000 EUR (realizacija u 2024.)	Budžet	REALIZACIJA U TOKU MSM:Ministarstvo sporta i mladih formiralo je Radnu grupu za izradu međuresornog Seta aktivnosti za unapređenje zdravlja i dobrobiti mladih, koja će okupiti predstavnike svih relevantnih institucija. Radna grupa je osmišljena kao platforma za koordinaciju i saradnju između različitih resora u cilju kreiranja i sprovođenja aktivnosti usmjerenih na unapređenje fizičkog, mentalnog i socijalnog zdravlja mladih u Crnoj			

							Gori. Fokus Ministarstva u okviru ovog seta aktivnosti biće posebno usmjeren na mentalno zdravlje mladih. Imajući u vidu sve veće izazove sa kojima se mladi suočavaju u ovoj oblasti, aktivnosti će uključiti programe podrške koji promovišu mentalno zdravlje, prevenciju, rano otkrivanje i pružanje podrške mladima koji se suočavaju sa stresom, anksioznošću i drugim mentalnim teškoćama. Cilj je da se kroz koordinisane i efikasne intervencije poboljša pristup mladih kvalitetnim uslugama i resursima za mentalno zdravlje. Planirano je da sve aktivnosti razvijene kroz radnu grupu budu implementirane tokom 2025. godine, čime će se osigurati da mladi u Crnoj Gori imaju podršku i pristup mjerama koje doprinose njihovoj opštoj dobrobiti i kvalitetu života.	
4.	Kreirati međuresorni Set aktivnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena i razvoj kreativnosti mladih	MSM, MSM-sport, MKU, MP Partneri: KzM, JLS, OS, NVO, međunarodne organizacije i drugi	III kvartal 2023.	-Izrađen Set aktivnosti i dostavljen Vladi na usvajanje do 30. Septembra - Mladi i akteri omladinske politike uključeni u razvoj Seta aktivnosti - Setom aktivnosti predviđen mehanizam za koordinaciju aktivnosti i napora - Dokumentom obuhvaćeno i finansijsko planiranje Izvor: Set aktivnosti, Izvještaj o radu	20,000 EUR (realizacija u 2024.)	Budžet	Planirani set aktivnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena i razvoj kreativnosti mladih nije izrađen i predložen Vladi Crne Gore na usvajanje.	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini.

OBLAST IV: Mehanizmi za kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike

Operativni cilj 4: Unapređenje mehanizama za efikasno kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike			
Indikator učinka	Početna vrijednost za 2023. godinu	Srednja vrijednost za 2025. Godinu	Ciljna vrijednost za 2027. godinu
<p>Indikator učinka 1: Uspostavljen efikasan sistem praćenja podataka o položaju mladih</p> <p>Izvor podatka: Izvještajo radu Ministarstva mladih i sporta</p>	<p>Trenutno ne postoji sveobuhvatna javna baza podataka koja se odnosi na omladinske politike u Crnoj Gori</p>	<p>Razvijena Metodologija za redovno sakupljanje podataka o mladima i njihovim potrebama i izrađeno prvo sveobuhvatno istraživanje/prikupljanje podataka o položaju mladih, uključujući rodnu analizu</p>	<p>Razvijena sveobuhvatna i javno dostupna baza podataka o mladima u Crnoj Gori, koja uključuje podatke razvrstane po polu i uzrastu (baza podataka uključuje rodnu analizu)</p>
<p>Indikator učinka 2: Normativni okvir omladinske politike je usklađen sa svim relevantnim nacionalnim pravnim aktima koji su od značaja za mlade u Crnoj Gori</p> <p>Izvor podatka: Izvještaj o radu Ministarstva mladih i sporta</p>	<p>Nedovoljan nivo međusobne usklađenosti normativnih akata od značaja za sprovođenje omladinske politike</p> <p>Trenutno ne postoji jasno definisana i normativno usklađena starosna granica za definiciju mladih i adolescenata/kinja</p>	<p>Omladinska politika je upotpunosti usklađena sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakonom o mladima, - Zakonom o NVO - Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave - Uredba o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata - Zakon o mladima definiše starosnu granicu za definiciju mladih i adolescenata/kinja 	<p>Obezbijeđena usklađenost sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakonom o lokalnoj samoupravi - Zakonom o državnoj upravi - drugim zakonima <p>Cjelokupni normativni okvir je usklađen sa starosnom definicijom mladih i adolescenata/kinja iz Zakona o mladima</p>
<p>Indikator učinka 3: Ojačana međuresorna koordinacija i saradnja tokom sprovođenja i praćenja politika za mlade na svim nivoima javne uprave</p> <p>Izvor podatka: Izvještajo radu Ministarstva mladih i sporta</p>	<p>Međusobna koordinacija i saradnja tokom sprovođenja i praćenja politika za mlade nije na zadovoljavajućem nivou</p>	<p>Tijelo za koordinaciju politika za mlade uspostavljeno na nivou Vlade Crne Gore</p>	<p>Tijelo za koordinaciju politika za mlade na nivou Vlade Crne Gore funkcionalno i kontinuirano radi</p>

Mjera 4.1 - Utvrditi jasne mehanizme planiranja i implementacije omladinske politike										
	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor Finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Revizijom Zakona o mladima utvrditi mehanizme za efikasno kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike	MSM	IV kvartal 2023	- Participativni i pravedni mehanizmi za efikasno kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike po mjeri mladih definisani u zakonu Izvor: Zakon o mladima	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Nacrt izmjena i dopuna Zakona o mladima je u procesu definisanja, uz tehničku podršku UNDPa.			Predlog izmjena I dopuna Zakona o mladima je usvojen od strane Skupštine Crne Gore u 2025. godini.
2.	U skladu sa procjenom budžeta za sprovođenje Strategije i AP uputiti inicijativu Ministarstvu finansija i Vladi za adekvatno povećanje izdataka za sprovođenje omladinske politike za 2024.	MSM	III kvartal 2023.	- Upućena inicijativa Izvor: Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Planirana inicijativa nije upućena Ministarstvu finansija			Predmetna aktivnost je osnov cjelokupne omladinske politike za naredni period u Crnoj Gori. Bez izdvajanja dodatnih sredstava nije moguće sprovesti ključne reforme u svim segmentima omladinske politike.
3.	Realizovati analizu izvodljivosti i metodologiju za inicijativu Vladi i Skupštini za određivanje minimalne kvote iz Budžeta Države Crne Gore za omladinsku politiku	MSM Partneri: NVO, Međunarodne organizacije	III – IV kvartal 2023.	- Realizovana analiza i predstavljena na Vladi Izvor: Izvještaj o radu, Analiza	3000 EUR (500 EUR – MSM, 2500 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirana analiza nije izrađena u predviđenom roku.			Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini.
4.	Pripremiti i objaviti analizu specifičnosti finansiranja omladinskog sektora na državnom i lokalnom nivou	MSM Partneri: Zajednica opština, NVO, Međunarodne organizacije	III – IV kvartal 2023.	- Sačinjena i objavljena analiza u kojim oblastima i koji resori, odnosno koje opštine finansiraju aktivnosti/programe/politike za mlade - Analiza uključuje i rodnu analizu - Analiza predlaže inovirane i efikasnije modele finansiranja poput npr. instrumenta podrške ad hoc inicijativama i neformalnim grupama mladih, koje treba urediti Zakonom i podzakonskim aktivima Izvor: Analiza, Zakon	2000 EUR (1000 EUR – MSM, 1000 EUR – donatorska sredstva) Utrošena sredstva MSM: 5.445,00 EUR	Budžet Donatorska Sredstva	REALIZOVANO MSM:Ministarstvo sporta i mladih je 26.12.2023. godine potpisalo ugovor sa Institutom “Damar” u cilju pripreme analize specifičnosti finansiranja omladinskog sektora na državnom i lokalnom nivou.			

5.	Realizovati nove mehanizme finansiranja omladinskog sektora u skladu sa nalazima prethodno sprovedenih analiza (4.1.3.) i usvojenih zakonskih normi	MSM	I-IV kvartal 2024.	- Sačinjen izvještaj o stanju implementacije prijedloga Izvor: Dokument, Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Predviđeni izvještaj nije izrađen u planiranom roku.	Aktivnot je potrebno implementirati u 2025. godini.s
6.	Razviti program jačanja kapaciteta državnih službenika i namještenika u MSM, te službenika JLS, za povlačenje EU sredstava	MSM, MVP Partneri: Međunarodne organizacije, Direktorat za programiranje i upravljanje IPA fondovima Ministarstva finansija, JLS	I-IV kvartal 2024.	- Sprovedene obuke za min 15 službenika/ca MSM i JLS - Razvijena minimum 3 projektna predloga Izvor: Izvještaj o radu, projektni predlozi	4000 EUR (1000 EUR – MSM i MVP, 3000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Aktivnost nije implementirana u predviđenom roku	Bez daljeg jačanja kapaciteta državnih službenika i namještenika u MSM, te službenika JLS, nije moguće obezbijediti veći nivo EU finasijske podrške za omladinske politike u Crnoj Gori.
7.	Organizovati redovni konkurs za realizaciju aktivnosti predviđenih Strategijom za mlade u saradnji sa nevladinim organizacijama	MSM Partner: MJU, NVO	I-IV kvartal 2023. I-IV kvartal 2024.	- Objavljeni, sprovedeni i izvještaji pripremljeni o realizaciji godišnjih konkursa na osnovu godišnjih akcionih panova za sprovođenje Strategije - Ostvaren doprinos ispunjenju indikatora učinka ove Strategije Izvor: Izvještaj o radu, Izvještaj o utrošku sredstava	200,000 EUR	Budžet	REALIZACIJA U TOKU MSM: U toku je realizacija konkursa za finansiranje projekata/programa NVO u oblasti društvene brige o djeci i mladima "Osnaženi mladi – otporni mladi" koji će omogućiti sprovođenje konkretnih i ciljanih projekata koji će imati pozitivan uticaj na mlade, podržavati razvoj civilnog društva i doprinijeti boljim uslovima za život mladih u zajednici	
Mjera 4.2 - Razviti efikasan mehanizam međuresorne saradnje u kreiranju i sprovođenju omladinske politike								
	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>	<i>Indikatori i izvor provjere</i>	<i>Planirana i utrošena sredstva</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Status realizacije</i>	<i>Preporuke</i>
1.	Osnovati međuresorno Koordinaciono tijelo za koordinaciju planiranja i sprovođenja politika za mlade na nivou Vlade	MSM Partneri: GSV, MJU	III-IV kvartal 2023. kontinuirano	- Upućena inicijativa Kabinetu premijera i GSV, odnosno usvojene izmjene Zakona o mladima koje predviđaju međuresornu koordinaciju - Osnovano međuresorno koordinaciono tijelo - Kreiran plan aktivnosti - Kontinuiran rad Koordinacionog tijela Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet	Budžet	Inicijativa za osnivanje međuresornog koordinacionog tijela nije definisana i upućena Kabinetu premijera i GSVu.	Osnivanje međuresornog tijela je potrebno radi definisanja ključnih prioriteta zajedničkog rada svih subjekata omladinske politike.

2.	Sprovesti program jačanja kapaciteta za Koordinaciono tijelo	MSM Partneri: Uprava za ljudske resurse, Međunarodne organizacije	I-II kvartal 2024.	- Organizovane potrebne obuke Izvor: Izvještaj o radu	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirani program nije sproveden u predviđenom roku	Aktivnost će biti realizovana u 2025. Godini u skladu sa dinamikom realizacije prethodne aktivnosti.
3.	Organizovati Konferenciju o omladinskoj politici, sa fokusom na međuresornu saradnju i koordinaciju	MSM Partner: Međunarodne organizacije	III kvartal 2024.	- Konferencija organizovana uz učešće mladih i omladinskih organizacija - Preporuke i zaključci sa Konferencije služe kao osnova za AP 2025 Izvor: Izvještaj o radu	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Uz podršku UNDP organizovana dvodnevna radionica izrade AP za period 2025-2026. godine 07. i 08.11.2024. uz učešće predstavnika različitih ministarstava, omladinskih organizacija i organizacija za mlade.	.
4.	Sprovesti analizu usklađenosti normativnog okvira i potreba omladinske politike sa ostalim okvirima i politikama koje se tiču mladih (primarno onim navedenim u indikatorima operativnog cilja)	MSM Partner: Međunarodne organizacije	I-III kvartal 2024.	- Pripremljena i objavljena analiza Izvor: Analiza	2000 EUR (500 EUR – MSM, 1500 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Analiza usklađenosti normativnog okvira i potreba omladinske politike sa ostalim okvirima i politikama koje se tiču mladih nije izrađena u planiranom period.	Izrada analize je od ključnog značaja za unapređenje cjelokupnog pravnog okvira kojise odnosi na omladinsku politiku I potrebno ju je realizovati u 2025. godini.
5.	Uputiti inicijative za usklađivanje zakonskih okvira, u skladu sa rezultatima prethodno obavljene analize (4.2.3)	MSM	IV kvartal 2024.	- Upućene inicijative - Sačinjen godišnji izvještaj (2024) o započetim procesima usklađivanja Izvor: Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Inicijativa za usklađivanje zakonskih okvira nije upućena u predviđenom period.	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini, u skladu sa dinamikom implementacije prethodne aktivnosti
6.	Ojačati saradnju sa DEU u oblasti omladinske politike	MSM	III kvartal 2023. Kontinuirano	- Upućena inicijativa DEU za razmjenu podataka o politikama i praksama za mlade na EU nivou, i podršku pri usklađivanju politika za mlade u CG sa EU politikama za mlade - Uspostavljen mehanizam za razmjenu informacija i podršku Izvor: Mehanizam, Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Aktivnot je u fazi sprovođenja	
8.	Osnovati nacionalni Savjet za mlade	MSM	III kvartal 2023. kontinuirano	- Osnovan Savjet za mlade, u skladu sa revidiranim zakonskim rješenjem - Usvojen plan rada Savjeta - Savjet za mlade kontinuirano radi	2000 EUR	Budžet	REALIZOVANO -Osnovan Savjet za mlade -Usvojen Plan rada Savjeta -Savjet za mlade kontinuirano radi	

				Izvor: Izvještaj o radu				
9.	Jačati kapacitete JLS za učešće mladih na lokalnom nivou	MSM Partneri: JLS i Zajednica Opština, Međunarodne organizacije	II kvartal 2024.	- Sprovedene obuke za minimum 15 JLS - Razvijena 3 lokalna mehanizma za učešće mladih, u skladu sa najboljim evropskim praksama na lokalnom nivou (Europe goes local) Izvor: Izvještaj o radu, lokalni mehanizmi	3000 EUR Utrošena sredstva: OEBS sredstva – 11,220.75 eura	Donatorska sredstva	REALIZOVANO OEBS, u saradnji sa Ministarstvom sporta i mladih, sproveo obuku za predstavnike/ce lokalnih samouprava za izradu Lokalnih akcionih planova za mlade. Teme na obuci: <ul style="list-style-type: none"> • Omladinska politika u CG – strateški i zakonodavni okvir • Kreiranje i sprovođenje omladinske politike na lokalnom nivou • Izrada i sprovođenje lokalnog akcionog plana za mlade I / II • Podsticanje proaktivnog učešća mladih u kreiranju i sprovođenju omladinske politike na lokalnom nivou • Analiza efekata primjene lokalnog akcionog plana za mlade Učestvovalo: 26 predstavnika JLS	
Mjera 4.3 - Razviti sveobuhvatan i efikasan sistem za redovno prikupljanje, praćenje i međuresornu razmjenu podataka o položaju mladih i uticaju omladinske politike								
	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>	<i>Indikatori i izvor provjere</i>	<i>Planirana i utrošena sredstva</i>	<i>Izvor finansiranja</i>	<i>Status realizacije</i>	<i>Preporuke</i>
1.	Razviti metodologiju za prikupljanje podataka o položaju i potrebama mladih, te za praćenje statistike o mladima u okviru postojećih i novih istraživanja	MSM Partneri: MONSTAT, Međunarodne organizacije, RKSOM	IV kvartal 2023. – II kvartal 2024.	- Razvijena i objavljena metodologija prikupljanja podataka o položaju i potrebama mladih -Metodologija uključuje metode za prikupljanje podataka razvrstanih po godištu, polu i daje adekvatan osnov za različite analize -Metodologija je rodno senzitivna i	5000 EUR (1000 EUR – MSM, 4000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Metodologija za prikupljanje podataka o položaju i potrebama mladih nije razvijena, što je za posljedicu imalo nemogućnost implementacije ostalih koraka.	Bez razvoja metodologije koja predstavlja osnovu za prikupljanje podataka o mladima u Crnoj Gori, nije moguće identifikovati ključne

				omogućava prikupljanje podataka koji se tiču položaja mladih žena i mladih muškaraca kao i svih aspekata rodne ravnopravnosti Izvor: Metodologija				probleme i predvidjeti rješenja za naredni period sprovođenja javne politike.
2.	Sprovesti prvo, redovno, godišnje istraživanje o mladima i njihovim potrebama, u skladu sa prethodno razvijenom metodologijom	MSM Partner: Međunarodne organizacije	II-III kvartal 2024.	- Sprovedeno prvo redovno istraživanje Izvor: Istraživanje	15000 EUR (3000 EUR – MSM, 12000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirano istraživanje nije sprovedeno u predviđenom roku	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini., u skladu sa dinamikom sprovođenja prethodne aktivnosti.
3.	Izraditi nacionalnu javnu Bazu podataka i istraživanja o mladima	MSM Partner: Međunarodne organizacije	IV kvartal 2024.	- Izrađena nacionalna, javno dostupna, Baza podataka o mladima -Baza podataka sadrži podatke o položaju mladih žena i mladih muškaraca kao i svih aspekata rodne ravnopravnosti, kao i rodno disegregirane podatke u svim oblastima od značaja za mlade Izvor: Baza	5000 EUR (2000 EUR – MSM, 3000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Nacionalna javna Baza podataka i istraživanja o mladima nije uspostavljena.	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini., u skladu sa dinamikom sprovođenja prethodne dvije aktivnosti.
4.	Razviti sistem za monitoring i evaluaciju Strategije za mlade i aktivnosti i mjera svih sektorskih strategija i zajedničkih međuresornih projekata koji se tiču mladih	MSM Partner: GSV, JLS. Međunarodne organizacije	III-IV kvartal 2023.	- Upućena inicijativa za saradnju GSV - Kreiran ME sistem, uključujući i online sistem za koordinisano informisanje i sprovođenje omladinske politike i politika za mlade na centralnom i lokalnim nivoima Izvor: Izveštaj o radu	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Strateškim dokumentom je definisan mehanizam za monitoring i evaluaciju strategije. Nije uspostavljen segment koji se odnosi na definisanje online sistema za koordinisano informisanje i sprovođenje omladinske politike i politika za mlade na centralnom i lokalnim nivoima	
5.	Sprovesti program jačanja kapaciteta za službenike koji rade na sistemu monitoringa i evaluacije u Ministarstvu sporta i mladih, kao i u JLS	MSM Partner: Uprava za ljudske resurse, JLS, Međunarodne organizacije	I-IV kvartal 2024.	- Organizovane potrebne obuke za barem 25 službenika/ca MSM i JLS Izvor: Izveštaj o radu	5000 EUR (1000 EUR – MSM, 4000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirane obuke nisu organizovane u predviđenom roku	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini.

6.	Organizovati Konferenciju o omladinskoj politici na lokalnom nivou, sa fokusom na horizontalnu i vertikalnu komunikaciju i saradnju	MSM Partner: JLS, Zajednica opština, Međunarodne organizacije	II kvartal 2024.	- Konferencija organizovana uz učešće minimum 20 JLS - Preporuke i zaključci sa Konferencije služe kao osnova za AP 2025 Izvor: Izvještaj o radu	3000 EUR (1000 EUR – MSM, 2000 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Planirana konferencija nije organizovana	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini.
----	---	--	------------------	--	---	-------------------------------	--	--

Mjera 4.4 - Ojačati ljudske kapacitete za realizaciju omladinske politike

	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Razviti model kompetencija, vrijednosti i standarda rada za službenike resora nadležnog za pitanja omladinske politike	MSM Partner: Uprava za ljudske resurse	I-II kvartal 2024.	- Razvijen model, i objavljen na internet stranici Vlade Izvor: Model, Internet stranica Vlade	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	Planirani model kompetencija nije razvijen u predviđenom roku.			Model kompetencija vrijednosti i standarda rada će biti izrađen u 2025. godini.
2.	Sistematizovati adekvatan broj izvršilaca u resoru nadležnom za omladinsku politiku, u skladu sa analizom potrebnih radnih mjesta i opisa poslova u odnosu na nadležnosti, zakon i strategiju	MSM i Vlada Crne Gore	III-IV kvartal 2023. I-II kvartal 2024.	- Realizovana analiza potrebnih radnih mjesta i opisa poslova u odnosu na nadležnosti, zakon i strategiju - Usvojen ažurirani pravilnik o sistematizaciji dodatnih potrebnih radnih mjesta u skladu s prethodno sprovedenom analizom - Obrazovana Direkcija za razvoj omladinskih servisa Izvor: Pravilnik o sistematizaciji	Redovan budžet	Budžet	Predviđena analiza potrebnih radnih mjesta nije sprovedena u planiranom roku, što je za posledicu imalo nerealizaciju preostalih koraka.			Jačanje ljudskih kapaciteta u resoru nadležnom za omladinsku politiku predstavlja jedan od ključnih uslova za uspješno sprovođenje strateškog dokumenta i svih ostalih elemenata javne politike.
3.	Sprovesti zapošljavanje neophodnog nedostajućeg kadra u resoru za omladinsku politiku, u skladu sa sistematizacijom, uzimajući u obzir Model kompetencija, vrijednosti i standarda rada	MSM Partner: Uprava za ljudske resurse	III-IV kvartal 2024.	- Objavljeni javni oglasi - Sprovedena procedura zapošljavanja minimum neophodnih službenika/ca Izvor: Izvještaj o radu	45000 EUR	Budžet	Aktivnot nije realizovana			Procijeniti finansijske i kadrovske mogućnosti za implementaciju predmetne aktivnosti u narednom periodu
4.	Sprovesti program jačanja kapaciteta za službenike koji rade na sprovođenju omladinske politike u resoru zaduženom za omladinsku politiku	MSM Partner: Uprava za ljudske resurse, Međunarodne	III-IV kvartal 2024.	- Organizovane potrebne obuke, odnosno osigurano učešće na studijskim posjetama, seminarima, konferencijama (minimum 2 godišnje) o omladinskom radu, omladinskim	5000 EUR (1000 EUR – MSM, 4000 EUR –	Budžet Donatorska sredstva	Planirani program nije sproveden u predviđenom roku.			Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. Godini, u skladu sa dinamikom

		organizacije		servisima, omladinskoj politici, učešću mladih, evropskim standardima i praksi u omladinskom sektoru Izvor: Izvještaj o radu	donatorska sredstva)			realizacije prethodne aktivnosti.
5.	Formirati mrežu za razvoj omladinske politike na lokalnom nivou	MSM Partneri: JLS, Zajednica opština, Međunarodne organizacije	IV kvartal 2023. kontinuirano	- Upućena inicijativa - Imenovana lica iz minimum jedne polovine ukupnog broja lokalnih samouprava (2023.) i minimum tri četvrtine (2024.) - Kreiran zajednički komunikacioni kanal i održan prvi sastanak, te zajednički planirana Konferencija iz 4.3.6 - Urađeno akciono planiranje mreže i razvijen sistem za koordinisano informisanje i sprovođenje omladinske politike Izvor: Izvještaj o radu	2000 EUR (500 EUR – MSM, 1500 EUR – donatorska sredstva)	Budžet Donatorska sredstva	Mreža za razvoj omladinske politike na lokalnom nivou nije uspostavljena	Formiranje planirane mreže predstavlja jedan od važnih uslova za jačanje saradnje između svih subjekata omladinskih politika na lokalnom nivou.
6.	Sprovesti program jačanja kapaciteta za službenike mreže, za sprovođenje omladinske politike	MSM Partner: Uprava za ljudske resurse, JLS, međunarodne organizacije	I-II kvartal 2024.	- Organizovane potrebne obuke odnosno osigurano učešće na studijskim posjetama, seminarima, konferencijama minimum 20 službenika/ca JLS godišnje o omladinskom radu, omladinskim servisima, omladinskoj politici, učešću mladih, evropskim standardima i praksi u omladinskom sektoru na lokalnom nivou Izvor: Izvještaj o radu	3000 EUR Utrošena sredstva: 2,000 eura donatorske podrške UNDPa	Donatorska sredstva	Uz podršku UNDP podržani predstavnici 17 lokalnih samouprava u kreiranju lokalnih planova akcije za mlade, kroz jednodnevnu radionicu.	

Mjera 4.5 – Unaprijediti postojeće i razviti nove mehanizme međunarodne saradnje

	Aktivnost	Nosioци aktivnosti	Vrijeme realizacije	Indikatori i izvor provjere	Planirana i utrošena sredstva	Izvor finansiranja	Status realizacije			Preporuke
1.	Sprovesti analizu međunarodnih prilika za korišćenje podrške u oblasti omladinske politike i definisati prioritete za ostvarivanje međunarodne saradnje u oblasti omladinske politike	MSM Partneri: MVP, MEP	III-IV kvartal 2023.	- Upućena inicijativa resorima za vanjske i evropske poslove - Osnovano zajedničko tijelo i održani prvi sastanci - Realizovana analiza sa definisanim prioritetima za međunarodnu saradnju u oblasti omladinske politike	1000 EUR Utrošena sredstva MSM: 2.662,00 EUR	Budžet	REALIZOVANO			
							Ministarstvo sporta i mladih je potpisalo ugovor sa agencijom "DeFacto" u cilju pripreme analize međunarodnih prilika za korišćenje podrške u oblasti omladinske			

				(bilateralne i multilateralne, programske, finansijske itd.) Izvor: Izvještaj o radu, Analiza			politike	
2.	Realizacija prioriternih aktivnosti međunarodne saradnje u oblasti omladinske politike	MSM Partner: MVP, MEP	kontinuirano	- Realizovane aktivnosti međunarodne saradnje u skladu sa piroritetima iz 4.5.1 - Ostvarena strateška podrška razvoju omladinske politike u Crnoj Gori Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet	Budžet	MVP: Očekuje se inicijativa MSM prema MVP-u, kako bi se započela realizacija predviđenih aktivnosti.	Uspostaviti i jačati saradnju između MSM i MVP u sferi omladinskih politika.
3.	Sprovesti program jačanja kapaciteta za službenike koji rade na poslovima međunarodne saradnje u Ministarstvu sporta i mladih	MSM Partner: Uprava za ljudske resurse, Međunarodne organizacije	III-IV kvartal 2023.	- Organizovane potrebne obuke za službenike MSM Izvor: Izvještaj o radu	2000 EUR	Donatorska sredstva	Planirane obuke nisu organizovane u predviđenom roku	Aktivnost je potrebno implementirati u 2025. godini.
4.	Pokrenuti proces pridruživanja Crne Gore kao programske zemlje EU programima za mlade (Erasmus+/Erasmus+ i European Solidarity Corps/Evroska inicijativa za solidarnost)	MSM, Vlada	I-IV kvartal 2024.	- U skladu sa nalazima analize iz 4.5.1 upućena inicijativa Vladi - Razvijena platforma - Uspostavljen kontakt sa Evropskom komisijom - Započet proces pregovora Izvor: Izvještaj o radu	Redovan budžet	Budžet	Aktivnost nije sprovedena u planiranom roku	Potrebno je definisati jasan okvir planirane inicijative ka Vladi i na osnovu toga raditi na uspostavljanju platforme za saradnju sa EK oblasti omladinskih politika.
5.	Pružiti podršku inicijativama JLS za učešće u međunarodnim programima iz oblasti omladinske politike	MSM	Kontinuirano	- U skladu sa inicijativama JLS pružena adekvatna podrška (npr. za prijave za European Youth Capital) Izvor: Izvještaj o radu	Nijesu potrebna sredstva	Budžet	REALIZACIJA U TOKU - Predstavnik/ca Ministarstva sporta i mladih učestvuje u procesu apliciranja Glavnog garada Podgorica za European Youth Capital; formirana je radna grupa; svi članovi radne grupe su dostavili predlog tema za apliciranje; prijava je u toku;	

V OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA SREDSTVA

U pogledu nivoa planiranih i utrošenih sredstava, važno je ukazati da je strateški dokument financiran iz sredstava obezbijeđenih iz državnog budžeta, kao i sredstava dobijenih kroz donatorsku podršku.

	Godina	Iznos planiranih sredstava	Iznos utrošenih sredstava	Izvor finansiranja
Budžet	2024	722,000 eura	10,769 eura	Budžet
Donatorska podrška	2024	172,700 eura	122,035 eura	Donatori
		Ukupno planirana sredstva	Ukupno utrošena sredstva	
Ukupno planirana i utrošena sredstva	2024	892,700 eura	132,804 eura	

Tabela br. 2: Prikaz planiranih i utrošenih sredstava

VI GENERALNE PREPORUKE

U ovom dijelu završnog izvještaja pružene su generalne preporuke koje su raspoređene po svakoj od oblasti zastupljenih u strateškom dokumentu:

- **OBLAST I: Razvoj održivog sistema usluga za podršku mladima u procesu njihove tranzicije u odraslo doba**
  - Potrebno je dovršiti proces izmjena i dopuna važećeg Zakona o mladima i svih relevantnih podzakonskih akata u okviru omladinske politike,
  - Utvrditi osnovne standarde kvaliteta aktivnosti omladinskog rada, zajedno sa standardima kvaliteta rada i etičkog kodeksa Omladinskih servisa,
  - Otvoriti nove omladinske servise u skladu sa potrebama mladih, kao i dizajnirati i realizovati programe za mlade u omladinskim servisima,
  - Organizovati obuke za sticanje licence omladinskog aktiviste za administrator/ke omladinskih servisa i druge zainteresovane mlade,
  - Razviti model osnaživanja i uključivanja mladih sa manje mogućnosti naročito za mlade iz socijalno ugroženih porodica,
  - Obezbeđivanje jednakog pristupa kvalitetnom formalnom, neformalnom i informalnom obrazovanju u cilju osposobljavanja mladih ključnim kompetencijama za zapošljavanje i aktivno učešće u društvu,
  - Uspostaviti model informisanja mladih, sa standardima kvaliteta, u konsultacijama sa mladima i drugim relevantnim akterima,
  - Razviti program mobilnosti mladih unutar Crne Gore, sa posebnim akcentom na jačanje saradnje sa svim nacionalnim i međunarodnim subjektima koji mogu pružiti doprinos unapređenju mobilnosti mladih.

➤ **OBLAST II: Učešće mladih u demokratskom životu**

- Poseban akcenat je potrebno staviti na kreiranje i realizaciju programa podrške inicijativama mladih i neformalnim grupama mladih, u saradnji sa nevladinim organizacijama,
- U narednom periodu je potrebno izraditi i sprovesti program jačanja kapaciteta omladinskog sektora za korišćenje dostupnih (i digitalnih) mehanizama za učešće mladih, komplementarno naporima predviđenim Akcionim planom za Otvorenu Upravu,
- Nastaviti sa aktivnostima realizacije Dijaloga sa mladima (EU mehanizam, sa fokusom na lokalni nivo
- U saradnji sa Ministarstvom evropskih poslova jačati nivo uključenosti i prepoznati dodatne vidove doprinosa koji mladi mogu da pruže tokom procesa pregovora Crne Gore sa EU,
- Jačanje kapaciteta lokalnih samouprava i parlamenata za veće korišćenje postojećih i razvoj novih mehanizama učešća mladih na lokalnom nivou,
- Obezbijediti veći nivo uključenosti mladih ljudi prilikom definisanja različitih politika i programa u svim oblastima djelovanja koja su od značaja za njih. Akcenat je na postavljanju mladih kao prioritetnu grupu u sve buduće javne politike,
- Dalji razvoj i jačanje postojećih tijela i struktura značajnih za omladinski aktivizam kroz jačanje postojećih i razvoj novih partnerstava, reviziju postojećih politika i programa i definisanje ciljeva i indikatora koji na adekvatan način adresiraju probleme sa kojima se suočavaju mladi u Crnoj Gori,
- Promovisati postojećih pozitivnih primjera omladinskog aktivizma i postojećih mehanizama za učešće mladih u procesima donošenja odluka koje ih se tiču direktno ili indirektno,
- Razvoj aktivnosti sa zajednicama i okrenutih ka zajednici, u organizaciji mladih, koje rade na razvoju volonterizma i solidarnosti, u saradnji sa nevladinim organizacijama i OS.

➤ **OBLAST III: Poboljšanje sveukupnog položaja mladih kroz međuresorni pristup**

- Jačanje postojeće koordinacije i međusektorske saradnje svih zainteresovanih strana na različitim nivoima vlasti i različitim poljima politike definisanim kroz ovaj Operativni cilj (zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvene usluge, ljudska prava, slobodno vrijeme itd.).
- Akcenat je na jačanju međuinstitucionalne saradnje između svih subjekata koji imaju interes za uspješno sprovođenje politike, zbog čega je prilikom definisanja novog akcionog plana dokumenta potrebno obratiti dodatnu pažnju na navedeno pitanje.

➤ **OBLAST IV: Mehanizmi za kreiranje, sprovođenje, monitoring i evaluaciju omladinske politike**

- U narednom periodu sprovođenja politike je potrebno izgraditi i obezbijediti kontinuirano i održivo finansiranje omladinske politike, kroz jasno definisanje prioriteta oblasti politike i sredstva koja su potrebna za njihovo ostvarenje. U skladu sa procjenom budžeta za sprovođenje Strategije i AP uputiti inicijativu Ministarstvu finansija i Vladi za adekvatno povećanje izdataka za sprovođenje omladinske politike za 2025 i 2026. godinu.
- Realizovati analizu izvodljivosti i metodologiju za inicijativu Vladi i Skupštini za određivanje minimalne kvote iz Budžeta Države Crne Gore za omladinsku politiku,

- Razviti programe jačanja kapaciteta državnih službenika i namještenika u Ministarstvu sporta i mladih, kao i službenicima iz lokalnih samouprava za povlačenje EU sredstava u oblasti omladinskih politika,
- Osnovati međuresorno Koordinaciono tijelo za koordinaciju planiranja i sprovođenja politika za mlade na nivou Vlade,
- Potrebno je pristupiti izmjenama i dopunama cjelokupnog postojećeg zakonskog okvira u svim društvenim sferama koji reguliše oblast omladinskih politika,
- Razviti adekvatnu metodologiju za prikupljanje podataka o položaju i potrebama mladih i sprovesti generalno istraživanje o položaju mladih i njihovim potrebama u Crnoj Gori,
- Izraditi nacionalnu javnu Bazu podataka i istraživanja o mladima na osnovu dostupnih istraživanja i podataka svih relevantnih institucija u oblasti omladinske politike,
- Sistematizovati i zaposliti adekvatan broj izvršilaca u resorima nadležnim za sprovođenje omladinskih politika, u skladu sa analizom potrebnih radnih mjesta i opisa poslova u odnosu na nadležnosti, zakon i važeći strateški okvir,
- Jačati saradnju sa svim relevantnim subjektima na regionalnom i međunarodnom nivou od značaja za sprovođenje omladinskih politika.